

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ISSN 1513-1661

ปัญญาจักร

วารสารรายสองเดือน ปีที่ ๓๐ ฉบับที่ ๕๕ มิถุนายน - กรกฎาคม ๒๕๕๖

๐๐๐๗๐๑

๐๐๐๗๐๑

พระธาตุศรีสองรัก

อ. คำแหง เลข

ประกาศนียบัตร

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธปาพจนจารย์ ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช เป็นประธานในพิธีประกาศนียบัตรศาสตราจารย์บัณฑิต รุ่นที่ ๕๔ และศาสตราจารย์บัณฑิต สมัยที่ ๑๖ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ อ.พุทธมณฑล จ.กาญจนบุรี เมื่อ ๒๕ พ.ค. ๒๕๕๑

ข้อเสนอประกอบการพิจารณา
ในการจัดทำนิตยสาร
ปัญญาจักขุ

ข้อเสนอประกอบการพิจารณา
ในการจัดทำนิตยสาร **ปัญญาจักขุ**
๑. ในการใช้ชื่อนิตยสารว่า
“ปัญญาจักขุ” นับว่าเป็นมงคลนาม
ตามพระพุทธวจนะ ในอติวุตตกะ
(เล่มที่ ๒๕) ที่แสดงจักขุ ๓ ประการ
คือ มังสัจจักขุ, ทิพยจักขุ และปัญญา
จักขุ แต่ในมหานิทเทศ (เล่มที่ ๒๔)
ท่านพระสารีบุตรเพิ่มอีก ๒ จักขุต่อ
ท้ายคือ พุทธจักขุ และสมัตตจักขุ
เพราะฉะนั้น ชื่อของนิตยสารนี้จึง
เหมาะสม

๒. ในนิตยสารนี้ ควรเทิดทูน
พระพุทธวจนะเป็นหลักใหญ่ หลักฐาน
อื่นๆ ตลอดจนจันดโมมัตถิอวารองลงมา

๓. พยายามประสานสามัคคีไม่
ใช้เป็นเวทีทะเลาะวิวาท พยายามให้
เกียรติแก่พระสงฆ์ทั้งสองนิกายตาม
อุดมคติดั้งเดิม

๔. ส่งเสริมสหวิทยาการศึกษา
(Interdisciplinary studies) อันเป็น
การศึกษาแนวกว้างและส่งเสริม
บูรณาการ (Integratation) อันเป็นการ
ศึกษาแนวลึกซึ่งพระพุทธเจ้าของเรา
ทรงนำมาใช้ในการเผยแผ่พระพุทธ
ศาสนา โดยอธิบายธรรมะให้ผสมไป
ในศาสตร์ทั้งหลาย รวมทั้งให้ศาสตร์
ต่างๆ ช่วยส่งเสริมกันและกันเช่น รัฐ
ศาสตร์อิงเศรษฐศาสตร์และอิงคุณ
ธรรม การทูตอิงธรรมะ เป็นต้น อันนับ
ได้ว่าทรงเป็นผู้นำหลายพันปีแล้ว

๕. มีข่าวสารในทางสร้างสรรค์
เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ทั้งในและ
นอกประเทศพอสมควร

สุชีพ ปุณฺณานุภาพ

๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๒

สารบัญ

ปัญญาจักขุ ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๔๔ ประจำเดือน มิถุนายน - กรกฎาคม ๒๕๔๒

พระธาตุศรีสองรัก สูง ๓๒ เมตร สร้างเมื่อปี
๒๑๐๖ ในสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งกรุง
ศรีอยุธยา เพื่อเป็นสักขีพยานแสดงความสัมพันธ์
อันดีงามระหว่างกันกับพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช
แห่งกรุงศรีสัตนาคนหุต (เวียงจันทน์)

ถวายพระพรสดุดี

๓

บทความ

สารแสดงสัมโมหนิยกถา	๔
ภิกษุสันดานกา มีปัญหาตรงไหน	๑๑
พระพุทธศาสนาในเวียดนาม : อดีตและปัจจุบัน	๑๓
นาคกำเนิด (๕)	๒๐
People of two periods	๒๓
ความยากจน	๒๗
การบัญญัติศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญของ	
นานาประเทศ	๓๓
พัทลุง เมืองหนังโนรา	๔๕

ศาสนวิทยาการ

การเวียนว่ายตายเกิด	๘
---------------------	---

มิติใหม่ไฮเทค

จิตจลน์... ไม่จลจิต	๒๙
---------------------	----

ร้องกรอง

อย่าแข่งกระด้าง	๑๙
จากไทยแลนด์สู่แดนไทเป	๒๕
บทเพลงแห่งธรรม	๔๓
ไปคยารอบสอง	๔๔

ยินดีรับพิจารณาขอเผยแพร่ สารคดี บทความและอื่นๆ เพื่อพิมพ์เผยแพร่ เป็น
วิทยาทานในแก๊งของปัญญาจักขุ ความยาวประมาณ ๑-๓ หน้า กระจาย
๑๕-๔ หลักยกจลลวบม้งเป็นต้นๆ เพื่อสะดวกในการนำเสนอ ส่งทาง
ไปรษณีย์ถึง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ถนนโพธิ์
บรรณธิการบริหาร

ปัญญาธิการ

ประธานที่ปรึกษา :

สมเด็จพระญาณวโรดม, พระเทพปริยัติวิมล

ที่ปรึกษา :

พระธรรมวิสุทธิกวี, พระเทพดิลก, พระเทพวิสุทธิกวี,
พระราชญาณปริชา, พระราชพิศาลมุนี, พระปริยัติสารเวที,
พระศรีมงคลเมธี, พระวินัยเมธี, พระเมธีธรรมสาร, พระ
ครูปลัดสัมพิพัฒน์วีรยาจารย์, พระมหาประคุณ คุณธมโม
ผศ.ดร., พระครูธีรสารปริยัติคุณ, พระมหาบุญศรี ญาณ
อุทโธ ผศ., พระมหาวิทยา ปรีปถุณฺณลีโล, พระมหาปัญญา
ปถุญญาอุโธ ผศ., ศ.ธัชช ปถุณฺโถก, นายวศิน อินทสระ,
ผศ.ดร.พรชัย พัทธินทร์ตะนกุล, น.อ.ประยงค์ สุวรรณ
บุบผา, นายนิยาม ทองเป็นใหญ่, นายเสมอ กลิ่นหอม,
นายศักดิ์ชาย พุดเพระ, ผศ.ธัชช ทอมทวนลม

บรรณาธิการบริหาร :

พระมหาสมศักดิ์ ญาณโพธิ์ ผศ.ดร

ผู้ช่วยบรรณาธิการฝ่ายจัดการ :

ดร.สุวิญ รักษ์สัตย์

หัวหน้ากองบรรณาธิการ :

พระครูสิริปัญญาเมธี ดร

บรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณา :

รศ.จำนง คันทิก

กองบรรณาธิการ :

พระมหาศิลปะ สิปปธมฺโม, พระมหาพงษ์พิสิฐษ์ ฐานวโร,
พระมหาสมังคร มหาวโร, พระมหาทองเชิด กตปุญโญ ผศ.,
พระมหามงคล ชนติธโร, พระมหาอกร อุตตมปัญโญ ดร.,
ผศ.เสถียร วิพรหมทา, ผศ.(พิเศษ) ดร.สุกิจ ชัยมุสิก, นาย
เพียร สัมพันธ์มส, นายบุญสิน บุตรพรหม, นายประยูร
ฉิมมาจุย, นายภิเชก ดั่งสูงเนิน, นายพีรพัฒน์ รัตนเศรษฐี,
นายสมหมาย สายแก้ว

ผู้จัดการ :

พระมหาสมศรี ปญญาสิริ

ผู้ช่วยผู้จัดการ :

นายแหวนทอง บุญคำ

ที่ปรึกษาฝ่ายกฎหมาย :

นายนรา โสติสงส์

เจ้าของ : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงาน : กองวิชาการ มจร ถ.พระสุเมรุ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทร ๐ ๒๒๘๘๑-๖๕๒๗ โทรสาร ๐ ๒๒๘๘๑-๐๒๘๔

พิมพ์ที่ : หจก.จงเจริญการพิมพ์ ๒๕๓ สี่แยกสำราญราษฎร์
เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐ โทร ๐ ๒๒๒๒-๔๕๖๒

ปัญญาธิการ

ผมไปเจอเมืองประหลาดมีเมืองหนึ่ง และกลางเมืองนั้นมีกอง
ไฟอยู่กองหนึ่ง ใครจะมาก่อไว้เมื่อไรไม่ทราบได้ คนผ่านไปมาก็เอา
ไม้ฟืนใส่เข้าไปจนละดุ้นสองดุ้น จนกองไฟลุกไหม้เป็นกองใหญ่ขึ้น
เรื่อยๆ จึงเกิดความร้อนแผ่ขยาย เดือดร้อนคนผ่านไปมา และบ้าน
เรือนที่อยู่ใกล้เคียงก็เดือดร้อน ทั้งไม่รู้ว่าจะไฟจะไหม้มาถึงบ้านตัวเอง
เมื่อไร แต่ที่แปลกคือแม้เห็นอันตรายชัดๆ แต่คนในเมืองนั้นก็ยังไม่
หยุดเพิ่มไม้ฟืนเชื้อเพลิงเข้าไป ตอนนั้นชักจะเดือดร้อนกันจริง ๆ แล้ว
จึงมีการเรียกร้องว่า หยุดเอาเศษหญ้าเชื้อเพลิงเพิ่มเสียที เพราะแต่
ละคนทนไม่ไหวแล้ว คุณหยุดเมื่อไรผมจะหยุด อีกคนก็บอกว่า
คุณหยุดก่อนซิ พอคุณหยุดผมจะหยุด ขณะที่ห้ามคนอื่นนี้ต่างก็สูม
ไฟอยู่เหมือนเดิม และต่างก็บ่นว่า ร้อนเหลือเกิน เมื่อไรไฟจะดับเสีย
ที จะได้มีเวลาทำมาหากิน

จนขณะที่เขียนบท บก. นี้ไฟก็ยังไม่ดับ ทั้งผู้ปกครองผู้ถูก
ปกครองต่างก็อยากให้ดับ แต่ไม่ยอมหยุดเติมฟืนโดยกลัวเสีย
เปรียบ ถ้าเป็นบ้านเมืองอื่นไฟดับมานานแล้ว เพราะคนทั่วไปเขาไม่
สนุกกับการเล่นไฟ แต่เมืองนี้เป็นเมืองประหลาดดังกล่าว คนที่มีชื่อ
เสียงระดับแนวหน้าของเขา เพียงอ้าปากก็มีไฟแลบออกมาแล้ว
ผมนึกกลัวว่า ถ้าลักษณะนิสัยอย่างนี้เป็นโรคติดต่อมาถึงบ้านเรา
เมื่อไร มีโอกาสล่มจมได้ จึงเรียนท่านผู้รับผิดชอบให้ช่วยระงับด้วย

ถวายพระพรสดุดี

ขอถวายพระพร	สดุดี
สมเด็จพระราชินี	ล้นเกล้า
ศุภมงคลศรี	วรรษา ยืนเนอ
เจ็ดสิบหกครบเช้า	สิบสองสิงหา ฯ
ธ เสริมส่งสงเคราะห์	ทวยชน
คล้ายทุกซุสุขกมล	ทั่วหล้า
คิลปาชีพส่งผล	ชนสุข ยิ่งแล
ให้โสมนัสสา	บูชาเคารพ ฯ
ตั้งทวยเทพบรรจง	ประทาน
เคียงคู่พระภูบาล	เฟริดแพ้ว
พระบารมีสร้าน	ปกเกศ ผองชน
ธ คือพระแม่แก้ว	เหล่าชนชาวสยาม ฯ
ขอพระองค์ทรงพระ-	เจริญชนม์
พระเกียรติก้องสกล	ทุกเมื่อ
เสวยสรรพมงคล	สรรพสุข ยืนเนอ
บารมีธรรมเกื้อ	เผื่อแผ่ไพศาล ฯ
ทวยชนชาวโลกถ้วน	บูชา
พระแม่ศรีสง่า	ผุดผ่อง
สถิตอยู่คู่ฟ้า	คู่ไทย แม่เอย
พุทธานุภาพป้อง	ปกปักษ์รักษา ฯ
พระแม่เจ้าทรงพระ-	เจริญเทอญ
บุญญานำดำเนิน	อยู่ยิ่ง
โลกพร้อมน้อมสรรเสริญ	พระเกียรติ ก้องหล้า
พระยศพราวสพรั่ง	ยิ่งสุขทุกสมัย ฯ

ขอถวายพระพร
ปวงข้าพระพุทธเจ้า

วารสารปัญญาจักขุ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Congratulatory Message
of
Venerable Phra Theppariyattivimol
Rector, Mahamakut Buddhist University
In the Opening Ceremony of the UN Day of Vesak
14 May B.E. 2551(2008)
At the National Convention Center, Hanoi, Vietnam

Most Venerables, Venerables, Friends in the Dhamma, Ladies and Gentlemen,

On behalf of Mahamakut Buddhist University, one of Buddhist universities in Thailand, I feel very pleased and honored to be provided an opportunity to deliver my speech to you all in this grand gathering of Buddhist leaders from various countries on the auspicious occasion of the UN day of Vesak, the most important day for the Buddhists over the world. The celebration is held, on a yearly basis, to commemorate the Lord Buddha's great, incomparable contributions to the world.

The Lord Buddha's Teachings are unconditionally admitted as 'Messages of Peace', and all Buddhist, both monks and laypeople, intentionally follow and bring into practice the Teachings on the grounds that the world may be in peace and harmony. This is because Buddhism emphasizes on the abolition of all Kilesas, the main root causes of the world dilemma, rooted and brewed in the mind of each individual person.

Most Venerables, Venerables, Friends in the Dhamma, Ladies and Gentlemen,

As I know, the issue of 'Global Warming or Climate Change' is one of the topics tabled for group discussion so that the solution measures based on Buddhist Teachings may be reached. This issue as I could remember, was raised by me in my speech in last year's forum. My suggestions to solve the problem lay on the 'Four Noble Truths', which were very clearly described by the Lord Buddha. They are Suffering, Causes of Suffering, Extinction of Suffering and the Path to the Cessation of Suffering. The principle of 'Four Noble Truths', it can be said, is the most perfect problem solving procedure ever discovered by human beings. Other measures, though effective, will become 'less in value' should they be compared with the Buddhist method. Possibly, the other mundane means will not only lead to the undesired destination, but on the other hand, increase the dilemma instead.

Read by Mr. Thanom Butra-Ruang, Advisor on the Foreign Languages and Affairs, Mahamakut Buddhist University.

According to Buddhism, solving any kinds of problem starts with the 'problem analysis' process to locate the real, critical problem, followed by detecting its root causes, setting the goal and designing the solving strategies. However, Buddhism always points out that all the problems arise from 'inside' the minds of man, referring to the Kilesas or defilements that are deeply rooted and brewed in the mind of individual man, and the single means to address the problem is the mitigation and abolition of all defilements, the major root causes of all problems or all unwholesome actions.

After having done 'an x-ray' on the world-confronting problem through your inner eye of wisdom, all will agree with me that it is nothing but man's uncontrolled needs or Kilesas that are the main factor of the world's dilemma pending solution like the global warming that effects the climate change accompanied by the very fresh problem of 'food crisis' or even the disaster of the 'Nargis' cyclone attacking one of Buddhist countries, the Union of Myanmar. All the scientific reports conclude that the problem of warming world is caused by the deforestation and unlimited consumption of natural resources, thus rendering another effect to the environmental decay. A question will be raised here, 'From what does such situation arise?' The reply is that it arises from 'Kilesas' or defilements dormant in man's mind. They are Greed(Lobha), Hatred(Dosa) and Delusion(Moha), which are branded as the main roots of all unwholesome actions. As mentioned above, to solve the global

dilemma is to mitigate and, at last, put an end to these three major root causes, through the Buddhist strategies set by the Lord Buddha, that is, the 'Noble Eightfold Path' or, in another word, 'Majjhima Patipada' that can be concluded in the principle of 'Tri Sikkha' or the 'Three Steps of Training Process', comprising Sila(Precept), Samadhi(Meditation) and Panna(Wisdom).

Most Venerables, Venerables, Friends in the Dhamma, Ladies and Gentlemen,

As we all are well aware, our planet earth is now faced with various burning problems and being burned with man's kilesas lying in individual man's mind. It is, therefore, the time for all groups of Buddhist followers to pool their efforts and put in further motion the 'Wheel of the Dhamma' or 'Dhammacakka' which the Lord Buddha had rolled for nearly three thousand years for the benefit and happiness of the world. It is expected that this assembly will find out effective measures to solve the world dismay and concretize their cooperation to implant the 'Messages of Peace' in the mind of people, whilst moving the 'propagation movement' energetically and tirelessly.

By the Grace of the Triple Gem, may this conference achieve the success that is 'very tangible' and all the organizing committee members and all participants be healthy, physically and mentally, and enjoy a sustainable growth in the Buddhist Teachings.

Thank you.

สารแสดงสัมไมทนียกถา
ของ
พระเทพปริยัติวิมล
อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ในพิธีเปิดการฉลองวันวิสาขบูชาโลก
๑๔ พฤษภาคมพุทธศักราช ๒๕๕๑
ณ หอประชุมแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร
ประเทศเวียดนาม

**พระเถรานุเถระทุกรูป มิตฺรในธรรม ท่านสุภาพบุรุษ
และท่านสุภาพสตรีทุกท่าน**

ในนามของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ข้าพเจ้ารู้สึกยินดีและเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้รับโอกาสให้มากล่าวสุนทรพจน์ในมหาสมาคมแห่งนี้ เนื่องในพิธีเปิดการฉลองวันวิสาขบูชาโลก ซึ่งนับว่าเป็นวันสำคัญยิ่งของชาวพุทธทั่วโลก ทั้งนี้เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่มีต่อชาวโลกทั้งมวล

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า คำสอนในพระพุทธศาสนา เป็น "สารแห่งสันติ" อย่างแท้จริง และผู้นับถือพระพุทธศาสนา ที่เรียกกันว่าชาวพุทธ ก็เป็นผู้ปฏิบัติที่มุ่งสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นแก่โลกอย่างแท้จริงด้วยเช่นเดียวกัน เพราะพระพุทธศาสนาสอนให้คนปฏิบัติเพื่อกำจัดต้นเหตุแห่งปัญหาของโลกทั้งปวง โดยเริ่มต้นจากตัวของบุคคลแต่ละคนก่อน นั่นคือ กิเลสซึ่งบ่มและฟักตัวอยู่ภายในจิตใจของมนุษย์แต่ละคนนั่นเอง

**พระเถรานุเถระทุกรูป มิตฺรในธรรม ท่านสุภาพบุรุษ
และท่านสุภาพสตรีทุกท่าน**

ในการประชุมครั้งนี้ ได้มีการยกประเด็นปัญหาเรื่อง "ภาวะโลกร้อน หรือการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของโลก" มาเป็นหัวข้อในการอภิปรายกลุ่ม เพื่อแสวงหามาตรการแก้ไขบนพื้นฐานแห่งหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ความจริงปัญหา นี้ ข้าพเจ้าได้เคยยกขึ้นมากล่าวในพิธีเปิดการฉลองวันวิสาขบูชาโลกเมื่อปีที่แล้ว ในครั้งนั้น ข้าพเจ้าได้เสนอวิธีการแก้ไขโดยยึดหลัก "อริยสัจ ๔" ที่พระพุทธองค์ได้ทรงบัญญัติและแสดงไว้อย่างแจ่มชัด นั่นคือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค เพราะ หลักอริยสัจ ๔ เป็นกระบวนการแก้ปัญหาที่สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่มนุษยชาติได้ค้นพบ การแก้ปัญหาใดๆ ก็ตาม หากไม่ดำเนินการตามหลักอริยสัจ ๔ แล้ว ไม่มีทางที่จะแก้ไขได้เลย มีแต่จะเพิ่มพูนปัญหาให้ซับซ้อนยิ่งขึ้น

การแก้ปัญหาตามหลักพระพุทธศาสนา ต้องเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์ปัญหาให้ชัดเจนก่อนว่า อะไรรือตัวปัญหาที่แท้

แปลโดย นายถนอม บุตรเรือง ที่ปรึกษาด้านภาษาและกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

จริง จากนั้นจึงหาสาเหตุแห่งปัญหานั้น กำหนดเป้าหมาย และกำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหา นั้น อย่างไรก็ตาม พระพุทธศาสนาได้กล่าวเน้นย้ำอยู่เสมอว่า สาเหตุแห่งปัญหาทั้งหมดมาจากตัวบุคคล นั่นคือกิเลสที่นอนเนื่องอยู่ในใจของมนุษย์แต่ละคนดังได้กล่าวแล้ว และการที่จะแก้ปัญหาให้หมดไปได้ ก็ด้วยการทำลายสาเหตุแห่งปัญหา หรือ “กิเลส” อันเป็นต้นตอแห่งปัญหาให้หมดไป หรือให้เบาบางลง

เมื่อพิจารณาโดยถ่องแท้แล้ว ทุกท่านคงเห็นตรงกันว่า ปัญหาภาวะโลกร้อน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของโลก และตามมาด้วยวิกฤตการณ์อาหาร ที่เป็นปัญหาอันยิ่งใหญ่ที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวลแก่บุคคลทั้งโลก ในปัจจุบัน หรือแม้แต่มหันตภัยที่เกิดจากพายุไซโคลนที่เกิดขึ้นในประเทศสหภาพพม่า อันเป็นประเทศพุทธศาสนา และเป็นมิตรที่ใกล้ชิดของเรา นั้น สาเหตุที่แท้จริงก็เกิดจากน้ำมือของมนุษย์ทั้งสิ้น นักวิทยาศาสตร์ทั่วโลกมีความเห็นตรงกันว่า ภาวะโลกร้อนเกิดจากการทำลายป่า และการใช้ทรัพยากรของโลกอย่างฟุ่มเฟือยไม่มีขีดจำกัดของมนุษย์ ซึ่งนำไปสู่ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมของโลก และถ้าจะตั้งคำถามว่า การทำลายป่าและการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มีขีดจำกัดของมนุษย์เกิดมาจากอะไร คำตอบก็คือ กิเลส คือ โลภะ โทสะ และโมหะ ซึ่งฝังตัวอยู่ในใจของมนุษย์นั่นเอง เพราะตามหลักพระพุทธศาสนา มูลเหตุแห่งความชั่วทั้งหมด หรือจะกล่าวว่ามูลเหตุแห่งปัญหาทั้งหมดล้วนมาจาก โลภะ โทสะ และโมหะนี่เอง ดังนั้น การที่แก้ไขปัญหาของโลก ก็คือ จะต้องกำจัดทำลายกิเลสของมนุษย์หรือทำให้กิเลส

ของมนุษย์เบาบางลง ตามกลยุทธ์การแก้ปัญหาในทางพระพุทธศาสนา นั่นคือ “อริยมรรคมีองค์ ๘” หรือ “มัชฌิมาปฏิปทา” หรือที่รวมลงเป็น “ไตรสิกขา” คือ ศีล สมาธิ และปัญญาเท่านั้น

พระเถรานุเถระทุกรูป มิตร์ในธรรม ท่านสุภาพบุรุษ และท่านสุภาพสตรีทุกท่าน

บัดนี้โลกของเรา กำลังถูกรุมเร้าด้วยปัญหา กำลังถูกเผาผลาญด้วยกิเลสของมนุษย์ จึงเป็นโอกาสอันดีที่เราชาวพุทธจะช่วยกันหมั่น “ธรรมจักร” ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงหมุนแล้วเมื่อเกือบสามพันปีนั้น ให้หมุนต่อเนื่องสืบไป เพื่ออำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นแก่โลก และขอให้ที่ประชุมแห่งนี้ได้ช่วยกันคิดและแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมและร่วมมือกันอย่างจริงจังในการ ที่จะเผยแผ่ “สารแห่งสันติ” นี้ ให้เข้าถึงจิตใจของมนุษย์ทั้งหมด ข้าพเจ้าหวังที่จะเห็นที่ประชุมนี้ผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนกระบวนการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง

ด้วยอำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย ขอให้การประชุมนี้ประสบความสำเร็จที่เป็น “รูปธรรม” และขอให้ผู้เข้าร่วมในการจัดประชุม และผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านมีสุขภาพที่แข็งแรง ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความเจริญงอกงามในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตลอดไป

ขอขอบคุณ

สุวัฒน์ เจริญสุข

อาจารย์พิเศษคณะสังคมศาสตร์ มมร

การเวียนว่ายตายเกิด

(ต่อจากฉบับที่ ๕๔)

“อึ่ง บุรุษคนหนึ่ง ถูกจองจำ เพราะขโมยเงินครึ่งเพนนี, หนึ่งเพนนี หรือ ร้อยเพนนี แต่บุรุษอีกคนหนึ่งไม่ถูกจองจำ เพราะเงินครึ่งเพนนี, หนึ่งเพนนี, ร้อยเพนนี ”

“ใครเป็นผู้ถูกจองจำ เพราะเงินครึ่งเพนนี, หนึ่งเพนนี หรือร้อยเพนนี?”

“เมื่อใครก็ตามเป็นคนยากจน, ชัดสน และเข็ญใจ ก็เท่ากับว่า เขาถูกจองจำเพราะเงินครึ่งเพนนี, หนึ่งเพนนี หรือ ร้อยเพนนี”

“ใครไม่ถูกจองจำ เพราะเงินครึ่งเพนนี, หนึ่งเพนนี หรือ ร้อยเพนนี ?”

“เมื่อใครก็ตาม เป็นคนร่ำรวย, มั่งคั่งและสมบูรณ์พูนสุข ก็เท่ากับว่าเขาไม่ถูกจองจำ เพราะเงินครึ่งเพนนี, หนึ่งเพนนี, ร้อยเพนนี”

“ในทำนองเดียวกัน บุคคลหนึ่งทำกรรมชั่วเพียงเล็กน้อย ทำให้เขาตกนรก แต่บุคคลอีกคนหนึ่งทำกรรมเล็กน้อยอย่างเดียวกัน แต่ได้รับผลในชาตินี้ ผลกรรมแม้เล็กน้อยก็ไม่ปรากฏหลังจากเขาตายแล้ว ไม่ต้องกล่าวถึงกรรมหนัก”

สาเหตุที่กรรมให้ผลตรงกันข้าม

ความดียอมทำให้เกิดความดี แต่ความเสียดาย

“We may have the case of a person who is cast into prison for the theft of a half-penny, penny, or for a hundred pence or, again, we may have the case of a person who is not cast into prison for a half-penny, for a penny, for a hundred pence.

“Who is cast into prison for a half-penny, for a penny, or for a hundred pence ?

“Whenever any one is poor, needy and indigent, he is cast into prison for a penny, or for a hundred pence.

“Who is not cast in to prison for a half-penny, or for a penny, or for a hundred pence ?

“Whenever any one is rich, wealthy, and affluent, he is not cast into prison for a half-penny, for a penny, or for a hundred pence?

“In exactly the same way we may have the case of person who does some slight evil deed which brings him to a state of misery, or again we may have the case of another person who does the same trivial misdeed, and expiates it in the present life. Not even a small effect manifests itself (after death), not to say of a great one.”

Cause of Adverse Results

Good begets good, but any subsequent regrets on the part of the doer in respect of the

ของผู้ที่ทำความดีแล้ว ย่อมคอยขัดขวางไม่ให้เขาได้รับ
ผลอันพึงปรารถนาตามสมควร

ขอยกตัวอย่างดังต่อไปนี้ :

ครั้งหนึ่ง พระเจ้าปเสนทิแห่งแคว้นโกศล ได้เข้า
เฝ้าพระพุทธเจ้า แล้วกราบทูลว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เศรษฐีคหบดีคนหนึ่งใน
กรุงสาวัตถีนี้เอง ได้เสียชีวิตแล้ว เขาไม่มีบุตรสืบสกุลเลย
ข้าพระพุทธเจ้ามาเฝ้าพระพุทธองค์ หลังจากได้นำทรัพย์
สมบัติของเขาไปยังพระราชวังแล้ว พระเจ้าคะ เขามีทองคำ
นับแสนไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงเงิน แต่เศรษฐีคหบดีคนนี้ รับ
ประทานแต่อาหารที่เป็นของเศษเหลือ และข้าวต้มใส่นม
เปรี้ยว เขาแต่งตัวด้วยอาการที่ต่ำจากปานหยาบๆ เขานั่ง
รถม้าเก่าคร่ำคร่า ใช้ไปไม่เป็นประทุน”

ในเรื่องนี้ พระพุทธเจ้าตรัสว่า

“มหาบพิตร แม้กระนั้น ในอดีตชาติ เศรษฐีคหบดี
คนนี้ ก็เคยถวายอาหารแด่พระปัจเจกพระพุทธเจ้า ชื่อตครลสี
(อ่านว่าตะคะระลสี) เขานึกเสียดายอาหารที่ได้ถวายไปแล้ว
นั้น จึงอธิษฐานว่า ขอให้บรรดาคนใช้และคนงานของเขา
ได้กินอาหารที่เขาได้ถวายไปแล้วนั้นด้วย และนอกจากนี้ เขายัง
ได้ฆ่าบุตรคนเดียวของพี่ชายของเขา เพื่อแย่งทรัพย์สมบัติ
เพราะเหตุที่เศรษฐีคหบดีคนนี้ได้ถวายอาหารแด่พระปัจเจก
พระพุทธเจ้า ตครลสี เขาจึงได้ไปเกิดในสวรรค์ 7 ครั้ง เพราะ
ผลแห่งกรรมดีของเขา และเพราะผลแห่งวิบากกรรมเดียวกัน
นี้ เขาได้เป็นเศรษฐี 7 ครั้ง ในกรุงสาวัตถีนี้”

“และเพราะเหตุที่เศรษฐีคหบดีคนนี้ เสียดายทาน
ที่ได้ถวายไปแล้ว จึงอธิษฐานว่า ขอให้บรรดาคนใช้และ
คนงานของเขาได้กินอาหารนั้นด้วย ด้วยผลแห่งกรรมนี้เขา
จึงไม่ยินดีในอาหารดีๆ ไม่ยินดีในเสื้อผ้าประณีต, ไม่ยินดี
ในยานพาหนะหรูหรา, ไม่ยินดีในกามคุณทั้ง 5”

“และเพราะเหตุที่เศรษฐีคหบดีคนนี้ได้ฆ่าบุคคล

good done, deprive him of the due desirable re-
sults.

The following case may be cited in il-
lustration :

On one occasion King Pasenadi of
Kosala approached the Buddha and said :

“Lord, here in *Sāvatti* a millionaire
householder has died. He has left no son behind
him, and now I come here, after having conveyed
his property to the palace. Lord, a hundred lakhs
in gold, to say nothing of the silver. But this mil-
lionaire householder used to eat broken scraps
of food and sour gruel. And how did he clothe
himself? For dress he wore a robe of coarse
hemp, and as to his coach he drove in a broken
down cart rigged up with a leaf-awning.”

Thereupon the Buddha said :

“Even so, O King, even so. In a former
life, O King, this millionaire householder gave
alms of food to a Pacceka Buddha called
Tagarasikhi. Later, he repented of having given
the food, saying within himself : ‘It would be
better’ if my servants and workmen ate the food
I gave for alms.’ And besides this he deprived
his brother’s only son of his life for the sake of
his property. And because this millionaire house-
holder gave alms of food to the Pacceka Bud-
dha Tagarasikhi, in requital for this deed, he was
reborn seven times in heavenly blissful states.
And by the residual result of that action, he be-
came seven times a millionaire in this very
Sāvatti.

“And because this millionaire house-
holder repented of having given alms, saying to
himself : It would be better if my servants and
workmen ate the food. Therefore as a requital
for this deed, he had no appreciation of good food,
no appreciation of fine dresses, no appreciation
of an elegant vehicle, no appreciation of the en-
joyments of the five senses.

“And because this millionaire house-

คนเดียวของพี่ชายของเขาเพื่อแย่งทรัพย์สมบัติ ด้วยผลแห่งกรรมนี้ เขาต้องตกนรกหลายปี, หลายร้อยปี, หลายพันปี, หลายแสนปี, และด้วยวิบากกรรมเดียวกันนี้ เขาก็ไม่มีบุตรเป็นครั้งที่ 7 และด้วยผลแห่งกรรมนี้ ทรัพย์สมบัติของเขาต้องตกเป็นของพระคลังหลวง”

เศรษฐีคนนี้มีทรัพย์สมบัติมหาศาล เพราะผลแห่งกรรมดีที่เคยทำไว้ในอดีตชาติ แต่เนื่องจากเขาเสียดาย การทำดีของเขา เขาก็ไม่ได้รับอานิสงส์แห่งความร่ำรวยอันเกิดจากกรรมดีของเขาเต็มที่

กุศลและอกุศลกรรม

ในการให้ผลของกรรมนั้น ควรจะเข้าใจว่ามีกุศลและอกุศลกรรมคอยสนับสนุนและขัดขวาง กฎแห่งกรรมนี้อยู่ ชาติตระกูล (ชาติ), เวลา หรือ เงื่อนไข (หรือสภาพฐานะ) (กาละ) นุคลิกภาพ หรือ สภาพร่างกาย (อุปชิ) และความพากเพียรพยายาม (ปโยคะ) คือ สิ่งที่คอยส่งเสริมและขัดขวางการให้ผลของกรรม

เช่นถ้าบุคคลเกิดในตระกูลสูง หรือเกิดในสภาพที่มีความสุข ชาติตระกูลดีของเขา บางครั้งก็จะคอยขัดขวางการให้ผลของกรรมชั่ว

แต่ถ้าเขาเกิดในสภาพที่มีแต่ความทุกข์ หรือเกิดในตระกูลที่ไม่ดี ชาติตระกูลที่ไม่ดีของเขา ก็ย่อมจะเปิดโอกาสให้กรรมชั่วของเขาให้ผลได้ง่าย

holder slew the only son of his brother for the sake of his property, as requital for this deed, he had to suffer many years, many thousands of years, many hundreds of thousands of years of pain in states of misery. And by the residual of that same action, he is without a son for the seventh time, and in consequence of this, had to leave his property to the royal treasury.”

This millionaire obtained his vast fortune as a result of the good act done in a past birth, but since he repented of his good deed, he could not fully enjoy the benefit of the riches which Kamma provided him.

Beneficent and Maleficent Forces

In the working of Kamma it should be understood that there are beneficent and maleficent forces to counteract and support this self-operating law. Birth (gali), time or conditions (*kāla*), personality or appearance (upadhi) and effort (payoga) are such aids and hindrances to the fruition of Kamma.

If. For instance, a person is born in a noble family or in a state of happiness, his fortunate birth will sometimes hinder the fruition of his evil Kamma.

If, on the other hand, he is born in a state of misery or in an unfortunate family, his unfavorable birth will provide an easy opportunity for his evil Kamma to operate.

(อ่านต่อฉบับหน้า)

พระเทพดิลก (ระแบบ วิฑูรยาโณ)
เลขาธิการศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่ง
ประเทศไทย

ภิกขุสันดานกา มีปัญหาลูกตรงไหน?

(ต่อจากฉบับที่ ๕๔)

๒ พระภิกษุคนหนึ่งต้องคิดเอา เขาบอกว่าถ้าไปทางซ้ายมีอันตรายอย่างนี้ ๑...๒...๓...๔...๕...๑๐...นับมาเลยแสดงว่าถ้าไปทางขวาจะดี ไปทางขวาจะไม่เจออันตราย ๑๐ อย่างนั้น เขาเรียกว่าแสดง เทคนิคลับว่าแสดงซึ่งบอกซึ่งบอกความจริงที่มีอยู่ในโลก ก่อนที่พระพุทธเจ้าจะตรัสรู้ โลกก็มีสิ่งมีชีวิตคนอย่างนี้อยู่ ในแง่ของความเป็นจริงแล้วสัตว์เดรัจฉานก็มีคน คนก็มี แต่อสังขารไม่มีในคนดีเท่านั้น

ฉะนั้นพระสูตรนี้ทรงสะท้อนตัวอย่างฝ่ายคนไม่ดี คนดีก็ต้องไปอีกทางหนึ่ง คือไปทางคนดี ในทางตรงกันข้าม แต่จะซ้อนกันอยู่ เมื่อเขาพูดว่า ก้อย คุณต้องมองว่าหัวคืออะไร หัวก็คือเป็นผู้ไม่ซัด ไม่คึกคะนอง ไม่ทะเยอทะยาน รับประทานอาหารพอประมาณ มีอริยาถัยอ่อนโยน จิตใจมากไปด้วยกรุณา มีความเข้มแข็งทั้งทางกายและใจ ไม่พุดมาก มีสติกำกับในการทำ การพูด การคิด และไม่สั่งสม

แต่ในแง่ของความเป็นจริง ชาว

บ้านเขาต้องสั่งสม เห็นไหมชาวบ้านต้องสั่งสม ถ้าไม่สั่งสมจะอยู่อย่างไร เก็บเล็กผสมน้อย อดออม เก็บสะสมเอาไว้เป็นมรดกเลี้ยงดูตัวเองเมื่อแก่ชรา เป็นธรรมชาติของคน คุณจะว่าอย่างไร อีกกี่สั่งสม เพราะมันมีลูกมีเมียที่มันจะต้องเลี้ยงดู แต่นี้ต้องการเตือนพระว่าพระนี่อย่าสั่งสม แต่ว่าเวลานี้สถานการณ์ มันเปลี่ยนแปลง เพราะในกาลภายหลังหวะจะเห็นว่าพระอานนท์เองสะสมผ้าไว้เป็นแสนผืนงานผูกมัดท่าน ท่านต้องดูแลพระพุทธเจ้า ตอนนั้นท่านเองก็ชราแล้ว

เขาถวายเท่าไรท่านก็รับหมด เขามาทำบุญก็ตอบสนองเขา พอพระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานท่านก็วาง ท่านเอาผ้าเหล่านั้นบรรจุทุกเกวียนไปเลย ไปแจกจ่ายแต่ภิกษุสาม เณรในท้องถิ่นต่างๆ

ถามว่าสะสมใหม่ สะสมเพื่อไปช่วยเหลือเกื้อกูลแก่บุคคลอื่น อย่างที่วัดบวรนิเวศวิหารวันออกพรรษา ผู้ช่วยเจ้าอาวาสทุกองค์จะต้องเอาของมาให้พระจับสลาก บางทีพระตั้ง ๒๐๐ กว้างองค์เอาของมาจากไหนก็ต้องสะสมไว้สะสมไว้เพื่อเอามาทำบุญ แต่มันไม่พอหรอกที่ขาดไปให้เด็กไปซื้อเอา เห็นไหมว่าไม่ใช่เรื่องเลวร้ายอะไร อยู่ที่เจตนา เดิมทีเดียวพระท่านมีผ้าไตรจีวรเท่านั้นเองสังฆาก็ไม่มี มีผ้าห่มผืนหนึ่งเท่านั้นเพราะศาสนาเกิดใหม่ๆ จากความจำเป็นในด้านทางภูมิศาสตร์ ลักษณะทางภูมิอากาศ ความจำเป็นที่จะต้องผลิตเปลี่ยน ลองนิกดู ผ้าห่มผืนหนึ่ง ผ้าห่มผืนหนึ่ง ทำอย่างไร เวลาเปราะเมื่อจะทำอย่างไร เวลาสกปรกทำ อย่างไร ก็ต้องซัก ซักแล้วอยู่อย่างไร บวชพระแล้ว เห็นไหมความจำเป็นเหล่านี้จะบีบบังคับขึ้นไปเรื่อยๆ ในที่สุดก็ ทรงอนุญาตให้เก็บอดีตเรกจีวรไว้โดยการทำให้เป็นของ ๒ เจ้าของ เขาเรียกว่าวิกัปกับพระอื่นไว้ ทำให้เป็นของ ๒ เจ้าของ ในที่สุดก็เก็บไว้เพื่อเอาไปแจกจ่ายแก่ผู้มีอดีตเรกเล็กน้อย เพราะพระที่มีบุญญาบารมีมาก จะต้องเป็นที่พึ่งของคนที่มีบุญน้อยยวสานน้อย

เพราะฉะนั้น ข้อนี้เราจะเห็นว่า เป็นการพูดถึงคนที่ไม่ดีในด้านอสังกรรม แต่อย่าลืมว่าด้านตรงข้ามคือสังกรรมข้อนี้เป็นที่ควรเว้น สอนให้พระ

เว้น แต่ว่าเมื่อโยมอ่านโยมก็ต้องเว้น แต่วิธีที่เขาทำเข็ญ เขาไม่เข้าใจ เขาเอามาซัก แล้วก็สร้างภาพขึ้นมา พอต่อก็ไม่ผสมกลมกลืนกับบอสังกรรม ๑๐ อสังกรรมไม่ได้แรงขนาดนั้น เป็นธรรมชาติของกา และก็ธรรมชาติของคนเลย ซึ่งก็ไม่ได้รุนแรงอันตรายมากมายอะไรขนาดนั้น แต่เข็ญแรงไปก็กลายเป็นมั่วสาวาดังกล่าว

ใครจะให้ท่านดูว่า แนวสังกรรมทรงรับสั่งพูดถึงนิครนถ์ นิครนถ์ก็คือนักบวชประเภทที่เปลี่ยน จองล้างจองผลาญพระพุทธเจ้ามาตลอดเส้นทาง แม้แต่ตอนหลังจากพระพุทธเจ้านิพพานไปแล้ว ท่านยังตามเบียดเบียนมาถึงลังกาเลย พระพุทธเจ้าแสดงอสังกรรม ซึ่งหมายความว่า ไม่ใช่ นิครนถ์ทุกคนเป็นอย่างนั้น แต่ว่า นิครนถ์บางพวกเป็นอย่างนั้น ฉะนั้น ทรงแสดงว่าพวกนิครนถ์ประกอบด้วยอสังกรรม ๑๐ ประการเป็นโจน เป็นผู้ไม่มีศรัทธา เป็นผู้ผู้ศีล ไม่มีความละอาย ไม่มีความเกรงกลัว ไม่ภักดีต่อสัตบุรุษ ยกตนข่มผู้อื่น ยึดมั่นในความเห็นของตนถึงสิ่งที่ไม่ควรเก็บไว้ มีความยึดมั่น ถิ่นมั่นด้วยความเห็นของตนแก้ไขได้ยาก เป็นคนลวงโลก ปรารถนาลามก มีความเห็นผิด

หมายความว่า ถ้าตนไม่ต้องการเป็นเช่นนั้นถึงตนด้านตรงกันข้ามก็คือเว้น โดยการเป็นผู้มีศรัทธา เป็นผู้มีศีล มีความละอายต่อบาป มีความสะดุ้งกลัวต่อบาป ภักดีต่อสัตบุรุษคือคนดี มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่ถือรันแต่จะหาข้อยุติโดยเหตุผลในแต่ละเรื่อง เป็นคนซื่อสัตย์ซื่อตรง ไม่ลวงโลก ไม่

มีความปรารถนาลามก มีความเห็นชอบอันเป็นด้านตรงกันข้าม คือมีสังกรรม ๑๐

เพราะฉะนั้น จะเห็นว่าพระสูตรนี้ไม่ได้บอก ไม่ได้บอกว่าภิกษุ แต่หมายความว่า ภิกษุด้วย คนทั้งหลายต้องระมัดระวัง ถ้าตัวเองมีคุณสมบัติแบบนิครนถ์คุณสมบัติเหล่านี้ไม่ดี เป็นอุปสรรคขัดขวาง ด้วยแรงขนาดไหนแล้วแรงขนาดจ้วงคนมาฆ่าพระไม่คัลลภาวะแรงขนาดจ้วงนางจัญจมาณวิกรมมากล่าวหาพระพุทธเจ้า ว่าไปหลับนอนกับเธอ ทำให้เธอมีท้อง และไปโจทก์พระพุทธเจ้าต่อหน้าคนที่กำลังฟังเทศน์อยู่ เบียดเบียนสารพัด สร้างสถานการณ์ด้วยการฆ่าคนมาหมกไว้ใกล้พระคัมภีร์ของพระพุทธเจ้าทำ สารพัดอย่าลืมว่า ด้านตรงกันข้ามคือกุศลธรรมมีอยู่

เพราะฉะนั้น ท่านสอนเพื่อให้มองลักษณะของกรงดเว้น ไม่ประพฤติปฏิบัติในลักษณะอย่างนั้น คือหลักการปฏิบัติธรรมะที่สำคัญ ความจริงพูดง่ายๆ อย่างสมเด็จเจ้าเพชรสังขี พูดดีทำดี คิดดี จบแล้ว

มนุษย์เองเท่านั้นสามารถ พูดดี ทำดี คิดดี ได้

เพราะฉะนั้นการปฏิบัติพัฒนาในเชิงพุทธ คนจะต้องไม่ออกมาอย่างจิตกรคนนี้ ถ้าเอามาตรนี้มาวัดควรสอบตกวิชาศีลธรรมไปนานแล้ว

(โปรดอ่านต่อฉบับหน้า)

บทความ

กนอม บุทรเรือง

ที่ปรึกษาอธิการบดี

ฝ่ายภาษาและกิจการต่างประเทศ

ความนำ

พระพุทธศาสนาได้เผยแพร่เข้าสู่ประเทศเวียดนาม ประมาณสองศตวรรษก่อนคริสตกาล ซึ่งในขณะนั้นเวียดนามยังเป็นอิสระมิได้ถูกยึดครองโดยชาวต่างชาติ แต่ในช่วงคริสต์ศักราช ๔๓-๑๙๗๕ เวียดนามต้องประสบกับการรุกรานจากต่างชาติ หรือไม่ก็รบราฆ่าฟันกันเองเพื่อแย่งชิงความเป็นใหญ่ โดยตลอด เพราะเหตุนี้เอง พระพุทธศาสนาในเวียดนามจึงต้องปรับตัวเองให้

สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมในหลายๆ ด้าน เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้ และอำนวยความสะดวกให้แก่ประเทศชาติและประชาชน แม้ว่าพระพุทธศาสนาในเวียดนามจะประสบกับภาวะล้มลุกคลุกคลาน หลายยุคหลายสมัย ในบางสมัยก็วิวัฒนาการไปในบางสมัยก็เสื่อมถอย แต่พระพุทธศาสนาในเวียดนามก็ดำรงคงอยู่ได้ และมีวิวัฒนาการเรื่อยมาอย่างต่อเนื่อง เป็น

ที่น่าสังเกตว่า ที่พระพุทธศาสนาในเวียดนามสามารถรอดพ้นจากความผันผวนทางการเมืองมาได้นั้น ก็เพราะพระพุทธศาสนาไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับการเมือง แต่ในทางตรงข้ามกับดำเนินบทบาทเป็นที่พึ่งทางจิตวิญญาณให้แก่ประชาชนสนองนโยบายของรัฐมาโดยตลอด ในการศึกษาประวัติศาสตร์เวียดนามหากไม่ศึกษาและทำความเข้าใจพระพุทธศาสนาในเวียดนามอย่างถ่องแท้แล้ว ในบางช่วงบางตอนอาจขาดความชัดเจน และไม่สามารถเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งได้เลย

*เรียบเรียงจากบทความเรื่อง "Vietnamese Buddhism : Past & Present" ในหนังสือ "Buddhist Solutions" โดย ดร. พระธิช ทัม ดัก (Thich Tam Duc)

พระพุทธศาสนาในเวียดนามยุคอดีต

พระพุทธศาสนาในเวียดนามในอดีตอาจแบ่งออกคร่าวๆ เป็น ๗ ยุคด้วยกัน คือ

๑. ยุคแรก กล่าวกันว่าชาวเวียดนามคนแรกที่เป็นพุทธศาสนิกชนและศึกษาพระพุทธศาสนา คือ ฉือ ต็อง ตือ และภรรยาชื่อ เทียน ดุง โดยได้ศึกษาพระพุทธศาสนาจากพระสงฆ์ชาวอินเดียรูปหนึ่งนามว่า ฝัด กวาง ที่ภูเขาควิน เทียน ในเขตซา ดินห์ในปัจจุบันนี้ ในหนังสือ เทียน เทียน ตับ อันท์ ได้ระบุว่า หลังจากที่กษัตริย์ของจีน(ค.ศ. ๖๐๓-๖๐๗) ได้แผ่แสนยานุภาพลงมาถึงใต้ และตั้งใจจะนำเอาพระพุทธศาสนาเข้าไปในเวียดนามด้วยขณะนั้นพระสงฆ์ชาวเวียดนามรูปหนึ่งนามว่า คัม เทียน ได้ตอบกลับไปว่าพระพุทธศาสนาได้ตั้งมั่นในเวียดนามแล้ว ขณะนี้มีพระสงฆ์อยู่ในเวียดนามกว่า ๕๐๐ รูป และได้มีการแปลพระไตรปิฎกเป็นภาษาเวียดนามบ้างแล้ว

อย่างไรก็ตาม หลังจากที่จีนได้ชัยชนะเหนือเวียดนาม ในปี ค.ศ. ๔๓ จีนก็ได้ดำเนินนโยบายอุดหนุนทางวัฒนธรรม โดยได้จับกุมคุมขังนักปราชญ์และผู้นำทางสังคมาจำนวนมากพร้อมกับเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎหมายเพื่อบังคับใช้ แต่ก็ประสบกับความล้มเหลว ดังปรากฏในจดหมายเหตุ เว่ย นัม วัง เขียนถึงฮั่น ไว เด มีตอนหนึ่งระบุว่า “ชาวเวียดนามต่างพากันโกนหัว ลัก

ลายตามเนื้อตัว ไม่ยอมปฏิบัติตามกฎหมายของจีน และไม่ยอมใช้ปฏิทินของจีน”

ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๐๐ เป็นต้นมาชาวเวียดนามสามารถเอาชนะผู้รุกรานได้ และประกาศอิสรภาพ(ค.ศ. ๑๕๐ - ๒๓๐) ประเทศเวียดนามในช่วงเวลานั้นได้มีความผูกพันกับพระพุทธศาสนาอย่างแน่นแฟ้น ภายใต้การนำของพระเจ้าสี เหนียบ(Si Nhiep)

สี เหนียบ (ค.ศ. ๑๓๗ - ๒๒๖) เป็นชาวจีนโดยกำเนิด แต่ได้ปราบดาภิเษกเป็นกษัตริย์เวียดนาม พระนามว่า สี หวัง(Si Vuong) พระองค์ทรงละทิ้งวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีดั้งเดิม หันมานับถือพระพุทธศาสนา และทรงอุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง พระเจดีย์ ผาบ หวัน ซึ่งเป็นที่เคารพสักการะของชาวเวียดนามมากที่สุดแห่งหนึ่ง ก็ได้รับการก่อสร้างขึ้นในรัชสมัยของพระองค์

ในตอนปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๒ ได้ปรากฏคัมภีร์ชื่อ “หลี ฮีวก หลวน” (กัซซาวิตรณะ-กัจจตข้อสงสัย) ขึ้นในเวียดนาม รจนาโดยท่านเหมา ตือ คัมภีร์เล่มนี้ประกอบด้วยคำถามและคำตอบ ๓๗ คู่ นับเป็นคัมภีร์ที่มีความสำคัญมาก เพราะให้ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในเวียดนาม และมีความโดดเด่นในฐานะที่เป็นคัมภีร์เล่มแรกที่เขียนขึ้นโดยชาวจีนผู้หันมานับถือพระพุทธศาสนา สารัตถะของคัมภีร์นี้ คือ การมุ่งปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนา ในขณะเดียวกันก็วิพากษ์วิจารณ์แนว

ความคิด และพิธีกรรมของลัทธิดั้งเดิม ความเชื่อในไสยศาสตร์ และข้อโต้แย้งของฝ่ายที่ไม่ยอมรับนับถือพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นว่าพระพุทธศาสนามีคำสอนที่เป็นเลิศยิ่งกว่าคำสอนในลัทธิขงจื้อและลัทธิเต๋า และจบลงด้วยการเชิญชวนผู้อ่านให้หันมานับถือพระพุทธศาสนาและยอมรับเอาพระรัตนตรัยเป็นสรณะ

ความสำคัญประการหนึ่งของคัมภีร์เล่มนี้ ก็คือ ท่านเหมา ตือ เป็นตัวแทนของชาวพุทธในเวียดนามที่กล้าปฏิเสธไม่ยอมรับ ความเชื่อในลักษณะอติมานะ (ยกตนข่มท่าน) ของชาวจีน โดยเฉพาะผู้ที่นับถือลัทธิขงจื้อ ที่เชื่อว่าการเป็นศูนย์กลางของโลกและสวรรค์ ประเทศอื่น ล้วนเป็นพวกอนารยะ(ฮวน นัง) คัมภีร์นี้ได้ทำให้คนชั้นสูงกลับใจหันมานับถือพระพุทธศาสนา และพร้อมกันนั้นยังสอดคล้องกับความเชื่อถือเรื่องฤทธิ์เดชปาฏิหาริย์ของสามัญชนทั่วไปด้วย โดยให้คำจำกัดความเกี่ยวกับพระพุทธเจ้าว่า “พระพุทธเจ้าทรงเป็นผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ทรงมหิธานุภาพหาประมาณมิได้ ไฟอาวุธ สรรพสิ่งโลมม และไซคร้ายมีอาจแผ้วพานพระองค์ พระองค์สามารถเหาะเหินเดินอากาศได้ และมีรัศมีเปล่งออกจากพระวรกายในขณะประทับนั่ง” อาจกล่าวได้ว่า คัมภีร์หลี ฮีวก หลวน เป็นการรายงานสรุปการต่อสู้ทางวัฒนธรรมระหว่างเวียดนามกับจีน ที่สำคัญคือระหว่างพระพุทธศาสนากับลัทธิขงจื้อ นอกจากนี้ ยังได้ต่อยอดด้วย

ว่า ลัทธิขงจื้อและลัทธิเต๋า ไม่มีความจำเป็นสำหรับชาวเวียดนามและวัฒนธรรมเวียดนามแต่อย่างใดเลย

ในยุคนี้มีพระสงฆ์อีกรูปหนึ่งที่ต้องการกล่าวถึง คือ ท่านช่วง ตังฮอย (Khuong Tang Hoi) ท่านเป็นผู้ที่นำวัฒนธรรมเวียดนามไปเผยแพร่ในประเทศจีน ตามประวัติเล่าว่า บิดาของท่านอพยพมาจากอินเดีย เพื่อทำการค้า ต่อมาได้แต่งงานกับหญิงสาวชาวเวียดนาม เมื่อท่านมีอายุ ๑๕ ปี มารดาบิดาถึงแก่กรรม ท่านจึงออกบวช และมอบตัวเป็นศิษย์ของท่านหม่า คือ ท่านมีความรู้แตกฉานในภาษาสันสกฤตและภาษาจีน เมื่อท่านได้ทราบข่าวว่า ชาวจีนในบางมณฑล ไม่ยอมรับนับถือพระพุทธศาสนา ท่านจึงเดินทางไปนานถึงในปี ค.ศ. ๒๔๗ ในรัชสมัยของพระเจ้าโง่ ตัน เกวียน (Ngo Ton Quyen) หลังจากท่านได้อธิษฐานให้พระบรมสารีริกธาตุแสดงอภินิหารให้ปรากฏต่อสายตาของกษัตริย์และบริวารแล้ว ทุกคนต่างเลื่อมใสศรัทธา และสร้างวัดและพระเจดีย์เพื่อประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ โดยขนานนามว่า “วัดเกียนไส” นับจากนั้นเป็นต้นมา พระพุทธศาสนาก็ได้เจริญรุ่งเรืองเรื่อยมา ท่านฮอยได้มรณภาพในปี ค.ศ. ๒๕๐ รวมเวลาที่ท่านจำพรรษาในประเทศจีนได้ ๒๕ ปี

ท่านฮอยได้แปล อธิบายความ และรวบรวมคัมภีร์พระพุทธศาสนาหลายเล่ม ท่านได้อธิบายความไว้ในคัมภีร์อัน บัน ถู อี้ (An Ban Thu Y)

ว่าด้วยวิธีบำเพ็ญสมาธิรวม ๖ ชั้น ว่า “ผู้มีวิสัยในอาน จะมีฤทธิ์มีเดชในตน และที่สำคัญที่สุดคนผู้นั้นจะสามารถพบเห็นและเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าได้”

๒. ยุคปรับเปลี่ยนอุดมคติ คติเรื่องพระพุทธเจ้าผู้ทรงฤทธาภาพอันยิ่งใหญ่ซึ่งเผยแพร่โดยท่านหม่า คือ และท่านช่วง ตัง ฮอย นั้น ได้เป็นที่ยอมรับนับถือของชาวเวียดนามโดยทั่วไป ในยุคแรก ๆ แห่งคริสต์ศตวรรษ แต่หลังจากท่านฮอยได้มรณภาพลง ก็ไม่มีใครสานต่อแนวความคิดนี้เลย ซึ่งแสดงว่า ไม่มีใครได้เห็นพระพุทธเจ้าที่ทรงฤทธาภาพดังที่แสดงไว้เลย กระทั่งกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๕ ความสงสัยในเรื่องนี้ได้กลายเป็นประเด็นปัญหาขึ้นมา และท่าน หลี่ เหมย (Ly Mieu) ซึ่งเป็นผู้นำของกลุ่มชาวพุทธแนวใหม่ได้ตั้งคำถามต่อท่าน เต๋า จาว (Dao Cao) และท่านฝัด มินห์ (Phat Minh) ซึ่งทั้งสองเป็นผู้นำของกลุ่มชาวพุทธที่เชื่อในพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ (Supernatural Buddhism) แต่ก็ไม่ได้รับคำตอบเป็นที่น่าพอใจ จึงเกิดแนวความคิดขึ้นมาว่า ถ้าหากอิทธิฤทธิ์ไม่ได้มาจากภายนอก ก็คงจะมาจากภายในร่างกายของคุณคนเป็นแน่

จากแนวความคิดนี้เอง ชาวเวียดนามจึงได้ตระหนักว่า อำนาจภายนอกไม่อาจช่วยทำให้ปลอดภัยได้ อำนาจภายในที่เกิดจากการรวมพลังของแต่ละบุคคลเท่านั้น จึงจะช่วยให้ปลอดภัยได้ จากจุดนี้เอง อุดมคติของพระพุทธศาสนาแนวใหม่จึงได้เกิดขึ้น

และนำไปสู่การรวมพลังครั้งยิ่งใหญ่ของชาวเวียดนาม เพื่อปลดแอกผู้กดขี่และประกาศตนเป็นเอกราช ภายใต้การนำของกลุ่มรักชาติ เช่น หลี่ ตรวง นัน (Ly Truong Nhan) หลี่ ชัค ฮีเยน (Ly Thuc Hien) และหลี่ ไบ่ (Ly Bi) ผู้ซึ่งสถาปนาตนเองเป็นจักรพรรดิ ในช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๖ ความหวังของชาวเวียดนามได้กลายเป็นจริงขึ้นมาเมื่อหลี่ ไบ่ ได้สถาปนารัฐเอกราช หวันซวน (Van Xuan) ระหว่าง ค.ศ. ๕๔๕ - ๖๐๓ และเพื่อแสดงออกซึ่งกตเวทิตาธรรมที่มีต่อพระพุทธศาสนา พระจักรพรรดิ หลี่ ไบ่ หรือ หลี่ บอน ได้ทรงสร้างพระเจดีย์ ข่าย กว็อก (Khai Quoc) ขึ้นมา เพื่อเป็นอนุสรณ์สถานแห่งการสถาปนารัฐอิสระ และ นับเป็นพระเจดีย์แห่งแรกในรัฐแห่งนี้

หลังจากที่พระจักรพรรดิ หลี่ ไบ่ ได้สถาปนารัฐ หวัน ซวน ขึ้นมา พุทธศาสนานิกายวินิตฺตฺจี้ เซ็น ก็เกิดขึ้นมา และได้ประกาศหลักคำสอนว่า “การตรัสรู้มาจากภายในจิตใจเท่านั้น” ด้วยเหตุนี้ ในยุคนั้นจึงไม่มีใครถามถึงเรื่องการพบเห็นพระพุทธเจ้าอีกต่อไป คติที่เชื่อว่า พระพุทธเจ้าทรงมหิทธิทานภาพยิ่งใหญ่ ได้เปลี่ยนแปลงไป เป็นพระพุทธศาสนาแบบชาวโลกมากขึ้น และถือเป็นทฤษฎีทางสังคม-รัฐศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงนี้ ชี้ให้เห็นแนวโน้มของพระพุทธศาสนาในเวียดนามที่กำลังปรับจากนิกายวินิตฺตฺจี้ สู่นิกายเซ็นอย่างบูรณในกาลต่อมา

๓. ยุคนิกายเซ็น โว ห็อง ธ็อง

พระพุทธศาสนานิกายเซ็น โว หง็อน
ธ็อง ได้เกิดขึ้นในเวียดนามปีค.ศ. ๙๒๐
เมื่อพระคุณท่านโว หง็อน ธ็อง ซึ่งเป็น
อาจารย์เซ็นท่านหนึ่งได้เดินทางจาก
ประเทศจีนมายังเวียดนาม พระคุณท่าน
โว หง็อน ธ็อง จะไม่พูดว่า เซ็นเกิดขึ้น
ในอินเดีย หรือจีน แต่ท่านจะพูดว่า **ใคร
ก็ตามที่ตรัสรู้ บุคคลนั้นคือ พระ
พุทธเจ้า และที่ได้มีการตรัสรู้ธรรมที่นั่น
คือ เซ็น** นิกายนี้จะสอนเน้นให้ศาสนิก
พยายามทำโมโนปติฐานของตนให้เป็น
จริงสามารถสัมผัสได้อย่างเป็นรูปธรรม
นั่นก็คือ การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจ
กรรมทางสังคม และการเมือง

ในยุคนี้ได้เกิดมีทฤษฎีทางการ
ปกครองของเวียดนาม ที่เรียกว่า “ก๊อก
โต” (Quoc To) ขึ้น โดยพระคุณท่าน
ฝิบเถียน (Phap Thuan) ได้พูด
กษัตริย์ เล ได ฮันห์ (Le Dai Hanh)
แห่งราชวงศ์ดินหว่า “**ผู้นำที่ฉลาดและ
มีคุณธรรมเท่านั้น จึงจะสามารถนำพา
ประเทศชาติไปสู่ความเป็นเอกภาพ
และสร้างชาติให้เข้มแข็งได้**”

๔. ยุคนิกายเซ็น เถา ดวง ในปี
ค.ศ. ๑๐๖๙ สมัยราชวงศ์ลี พระพุทธ
ศาสนานิกายเซ็นอีกนิกายหนึ่งได้เกิดขึ้น
มีชื่อว่า “เถา ดวง” (Thao Duong) หลัง
จากสงครามระหว่างเวียดนามกับอาณาจักร
จามปา ยุติลงในปี ค.ศ. ๑๐๖๙ พระ
เจ้าฉี จู แห่งจามปา ได้ยินยอมยกดิน
แดน ๓ มณฑล ให้แก่เวียดนาม เพื่อ
เป็นการไถ่ตนเองที่ถูกจับ ซึ่งพระเจ้าหลี่
ฮัน ต้อง ทรงยอมรับ ดินแดน ๓
มณฑลที่ว่านั่นก็คือ ฮา บิน กวง ตริ และ

กวง อัน ในปัจจุบัน บังเอิญว่าในกลุ่ม
ชาวจีนที่ถูกจับเป็นเชลย มีพระสงฆ์รูป
หนึ่งรวมอยู่ด้วย คือ พระคุณท่านเถา
ดวง ต่อมาไม่นานพระคุณท่านได้รับ
แต่งตั้งให้เป็น “อุปชฌาย์แห่งราชสำนัก”
ท่านจึงตั้งนิกายใหม่ขึ้นมาตามชื่อของตัวเอง
ท่านเอง นิกายนี้ดำรงอยู่เกือบ ๑๕๐ ปี
และมีอาจารย์เซ็นสอนต่อเนื่องกันมาถึง
๑๘ รูป แต่ท่านเหล่านั้นมีสถานะเป็น
ครึ่งคนครึ่งพระ (จะเป็นพระก็ไม่ใช่
จะเป็นคนก็ไม่เชิง -ปัจจุบันในเวียดนาม
มีคนประเภทนี้อยู่จำนวนไม่น้อย
ทีเดียว)

แนวโน้มของพระพุทธศาสนาใน
เวียดนามที่ค่อย ๆ เปลี่ยนผ่านจากพระ
สงฆ์ไปสู่ฆราวาสนั้น เริ่มมีเค้าลางมา
ตั้งแต่สมัยนิกายเซ็น โว หง็อน ธ็อง ที่
ดำรงอยู่นานถึงประมาณ ๒๕๐ ปี ผู้
นำสูงสุดแห่งนิกายนี้ แม้จะเป็นพระสงฆ์
เป็นส่วนใหญ่ แต่ในระยะหลังก็มีผู้นำที่
เป็นฆราวาสถึง ๓ คน ในขณะที่นิกาย
วินตรูจี ซึ่งตั้งอยู่นานถึง ๖๐๐ ปี ผู้
นำนิกายล้วนเป็นพระสงฆ์ทั้งสิ้น

๕. ยุคนิกายเซ็นทรัค ลาม พระ
เจ้าตรัน นัน ต้อง (Tran Nhan Tong)
ซึ่งดำรงพระชนม์ชีพระหว่าง ค.ศ.
๑๒๕๘-๑๓๐๙ ได้ทรงก่อตั้งพระพุทธ
ศาสนานิกายเซ็นทรัค ลาม ขึ้นมา โดย
ทรงยึดคติที่ว่า “**เมื่ออยู่ในโลกียวิสัย
ก็ต้องรักวิถีชีวิตแบบโลกียะ** (Cu tran
lac dao)” ในปี ค.ศ. ๑๓๐๗ เมื่อ
พระองค์สามารถขยายดินแดนลงมา
ทางใต้เพิ่มอีก ๒ มณฑล คือ ถัว เทียน
และกวง นัม การเพิ่มขึ้นของดินแดน

ประจวบกับภาวะล่อแหลมต่ออันตราย
จากการรุกรานของอริราชศัตรู ทำให้มี
ความจำเป็นในการเพิ่มจำนวนพลเมือง
ให้สูงขึ้น และเพื่อความมั่นคงและความ
เป็นปึกแผ่นของราชอาณาจักร พระ
พุทธศาสนาได้กลายเป็นเครื่องมือทาง
วัฒนธรรมที่สำคัญยิ่ง โดยเฉพาะในดิน
แดนใหม่ๆ ที่ยึดมาครองได้

ในช่วง ปี ค.ศ. ๑๔๒๘ - ๑๕๒๗
ราชวงศ์ เล ได้ปกครองเวียดนาม ใน
ยุคนี้ถือเป็นยุคที่พระพุทธศาสนาแบบ
โลกียนิยม ได้เจริญและรุ่งเรืองเป็นอัน
มาก โดยได้ยึดคติตามแบบของกษัตริย์
ตรัน นัน ต้องดังกล่าวข้างต้น กษัตริย์
แห่งราชวงศ์ เล ทุกพระองค์ล้วนเป็น
องค์พุทธศาสนูปถัมภกที่เข้มแข็ง โดย
เฉพาะกษัตริย์ เล ตรัน ต้อง ทรงเป็น
พุทธศาสนิกชนตัวอย่างในสมัยนั้น ทรง
มีพระปรีชาแตกฉานทั้งในหลักคำสอน
ของลัทธิขงจื้อ และพระพุทธศาสนา

๖. ยุคพระพุทธศาสนาแนวใหม่
ตั้งแต่ ปี ค.ศ. ๑๖๙๘ เป็นต้นมา คติที่
ว่า “เมื่ออยู่ในโลกียวิสัย ก็ต้องรักวิถีชีวิต
แบบโลกียะ” ได้เปลี่ยนแปลงไป คติ
ใหม่ได้เกิดขึ้นมาแทนที่ คติใหม่นี้ว่านี่
ก็คือ “**ดำรงชีวิตตามแบบลัทธิขงจื้อ แต่
รักพระพุทธศาสนา** (Cu Nho Mo
Thich)” หมายความว่า แม้จะเป็นชาว
พุทธ แต่จะต้องเรียนรู้ศิลปะในการ
ปกครองประเทศตามที่ลัทธิขงจื้อสอน
ในปี ค.ศ. ๑๘๕๖ ฝรั่งเศสได้ยึด
ครองดำนัง และนับจากนั้นเป็นต้นมา
ชาวพุทธเวียดนามได้รับการกดขี่ขังแกล
อย่างมาก โดยเฉพาะในช่วง ปี ค.ศ.

๑๘๘๓ - ๑๙๔๕ จึงต่างมีความเห็นว่า จะต้องนำเอาพระพุทธศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมืองและกิจการทางสังคมให้มากขึ้น ผู้นำชาวพุทธจำนวนมากได้เข้าร่วมในขบวนการกู้ชาติ และมีนักปราชญ์ชาวพุทธจำนวนมากไม่น้อยที่ได้รับแรงบันดาลใจจากขบวนการปฏิรูปการปกครองในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระสงฆ์จีนที่ชื่อ ธัต หือ ได้ชื่อ (That Hu Dai Su) ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๙๐ - ๑๙๔๗ สื่อสิ่งพิมพ์ทั้งในรูปของวารสารและนิตยสารได้ออกมาเผยแพร่สู่สายตาประชาชน โดยมุ่งที่จะแก้ไขปัญหาทางการเมืองและทางสังคมในขณะนั้น

ในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๓๐ เป็นต้นมา ได้มีการก่อตั้งองค์กรชาวพุทธขึ้น ทั้งในภาคเหนือ ภาคกลางและภาคใต้ของเวียดนาม โดยได้รับการสนับสนุนจากนักปราชญ์ชาวพุทธทั้งที่เป็นพระสงฆ์และฆราวาส และในขณะเดียวกันก็มีความพยายามที่จะรวมตัวกันเข้าเป็นหนึ่งเดียว คือเป็นองค์กรคณะสงฆ์เวียดนาม แต่ก็ประสบกับความล้มเหลว เพราะนโยบายกดขี่ทางศาสนาของฝรั่งเศส และจากการขาดการประสานงานและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

๗. ยุคของการต่อสู้หลังได้รับอิสรภาพจากลัทธิล่าอาณานิคม ท่านโฮจิมินห์ ซึ่งชาวเวียดนามยกย่องว่าเป็นบิดาของชาติ ได้ประกาศก่อตั้งสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๔๕ พุทธศาสนิกชนชาวเวียดนามก็มีส่วนร่วมในการสร้างชาติ

ตลอดจนร่วมในการต่อต้านฝรั่งเศสด้วย ในปี ค.ศ. ๑๙๔๙ เมื่อกษัตริย์เบ๋มาได้ (ค.ศ. ๑๙๑๓ - ๑๙๔๗) ได้รับการสถาปนาเป็นประมุขเวียดนามใต้ ได้ลงพระนามประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๑๐/๑๙๕๑ ซึ่งออกตามนโยบายของฝรั่งเศสที่ต้องการลดสถานะของศาสนาทั้งหลายยกเว้นคริสต์ศาสนา นิกายแคทอลิกและนิกายโปรเตสแตนต์ ให้เป็นเพียงองค์กรสาธารณะ ต่อมาเมื่อนายโง ดิน เดียม (ค.ศ. ๑๙๐๑- ๑๙๖๓) ซึ่งเป็นแคทอลิกได้เป็นประธานาธิบดีเวียดนามใต้ ในปี ค.ศ. ๑๙๕๕ ยังคงบังคับใช้พระราชกฤษฎีกา ฉบับที่ ๑๐ นี้ต่อไป และในปี ค.ศ. ๑๙๕๗ โง ดิน เดียม ก็ประกาศลวันประสูติของพระพุทธเจ้าออกจากปฏิทินวันหยุดราชการประจำปีของเวียดนาม การดำเนินนโยบายที่เป็นปฏิปักษ์ต่อพระพุทธศาสนาของโง ดิน เดียม ได้ก่อให้เกิดขบวนการต่อต้านหลายขบวนในหมู่ชาวพุทธ ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๖๐ เป็นต้นมา การต่อต้านได้รุนแรงมากยิ่งขึ้น เมื่อพระคุณท่านธิต กวง ดิก ได้เผาตัวเองประท้วงเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๑๙๖๑ และส่งผลให้เกิดการโค่นล้มรัฐบาล โง ดิน เดียมในเวลาต่อมา องค์กรชาวพุทธในเวียดนามใต้ได้รวมตัวกันเป็นเอกภาพ และในปี ค.ศ. ๑๙๖๔ มหาวิทยาลัย วัน ฮันท์ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาแห่งแรกก็ได้ก่อตั้งขึ้นมา

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากพระสงฆ์เวียดนามยังมีประสบการณ์ไม่มากนัก

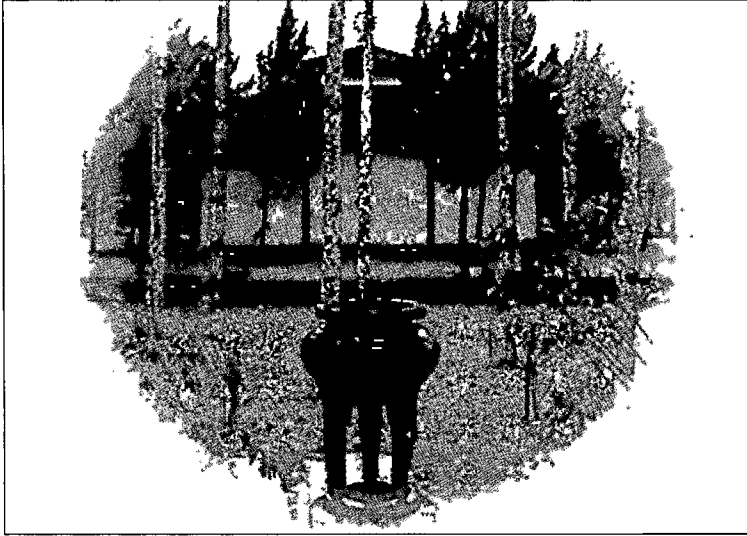
ในด้านการบริหารคณะสงฆ์ กอปรกับยังมีการแตกแยกในหมู่ผู้นำทางศาสนา และชาวพุทธฝ่ายฆราวาสก็ยังไม่เข้มแข็งพอ ทำให้พระพุทธศาสนาในเวียดนามพลาดโอกาสที่จะปฏิรูปตนเองอย่างเหมาะสม และในขณะเดียวกันก็ไม่สามารถพัฒนาจุดแข็งทางวัฒนธรรมที่ได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนาให้โดดเด่นเป็นที่ยอมรับในฐานะเป็นวัฒนธรรมของชาติได้

พระพุทธศาสนาในเวียดนามยุคปัจจุบัน

ในปี ค.ศ. ๑๙๗๕ เวียดนามโดยการนำของท่านโฮ จิ มินห์ สามารถรวมกันได้เป็นเอกภาพ ไม่มีเวียดนามเหนือและเวียดนามใต้อีกต่อไป ในขณะเดียวกันพระพุทธศาสนาในเวียดนามก็สามารถรวมตัวกันได้เป็นปึกแผ่นเช่นกัน โดยในปี ค.ศ. ๑๙๘๑ คณะสงฆ์ทั้งฝ่ายเหนือและฝ่ายใต้ได้ผนึกกำลังกันก่อตั้งองค์กรกลางขึ้นมาเรียกว่า **“คณะ สงฆ์เวียดนาม”** (Vietnam Buddhist Sangha) โดยมีคำขวัญว่า **“ธรรมะ ชาติ สังคมนิยม”** (Dhamma - Nation - Socialism)

คณะสงฆ์แบ่งการปกครองออกเป็น ๒ ส่วน คือส่วนกลางและส่วนภูมิภาค คณะสงฆ์ส่วนกลางประกอบด้วยสมัชชาสนับสนุนกิจการคณะสงฆ์ (Sangha Patronage Council) และสมัชชาบริหารการศึกษาปรียัติธรรม (Dhamma Executive Council) นอกจากนี้ ยังแบ่งการบริหารย่อยออกเป็น ๙

ฝ่าย และ ๑ สถาบัน คือ

- (๑) ฝ่ายกิจการคณะสงฆ์ (Sang- ha Affairs)
- (๒) ฝ่ายฝึกอบรมพระภิกษุและภิกษุณี (Training Monks and Nuns)
- (๓) ฝ่ายเผยแผ่ (Dhamma Propagation)
- (๔) ฝ่ายแนะแนวคฤหัสถ์ (Guidance of Laity)
- (๕) ฝ่ายพิธีการ (Buddhist Rites)
- (๖) ฝ่ายวัฒนธรรม (Buddhist Culture)
- (๗) ฝ่ายเศรษฐกิจและการเงิน (Economics and Finance)
- (๘) ฝ่ายสังคมสงเคราะห์ (Social Charity)
- (๙) ฝ่ายการต่างประเทศ (International Buddhism)
- (๑๐) สถาบันวิจัยพระพุทธศาสนาเวียดนาม (Vietnam Buddhist Research Institute)

คณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค ก็แบ่งเป็น ๔ ฝ่ายเช่นเดียวกัน แต่ไม่มีสถาบันวิจัยพระพุทธศาสนา

ต่อไปนี้เป็นรายงานการพระศาสนาของคณะสงฆ์เวียดนาม เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ค.ศ. ๒๐๐๗ :

-จำนวนพระภิกษุและภิกษุณีทั่วประเทศ ๓๘,๘๖๖ รูป แบ่งเป็นนิกายมหายาน ๒๕,๕๙๘ รูป นิกายเถรวาท ๗,๙๑๔ รูป (พระเชื้อชาติเขมร ๗,๖๐๒ รูป) และผู้ถือบวช ๕,๓๕๔ คน (เป็นกลุ่มที่แต่งตัวเหมือนมรราวาส และมีการครอบครัวยังคงอยู่ได้ อย่างพระภิกษุณี แต่เมื่อจะประกอบพิธีจะสวมผ้าคลุมสีเหลือง)

-จำนวนวัด ๑๒,๒๗๔ วัด แบ่งเป็นวัดมหายาน ๑๑,๔๓๒ แห่ง วัดเถรวาท ๔๘๑ แห่ง (วัดเขมร ๔๑๖ แห่ง) และที่พำนักผู้ถือบวช ๓๖๑ แห่ง

-สถาบันพระพุทธศาสนา (ระดับปริญญาตรี) ๔ แห่ง ศูนย์การศึกษา ๘ ศูนย์ และโรงเรียนมัธยม ๓๐ แห่ง

-ภิกษุและภิกษุณี ๑๗๐ รูป กำลัง

ศึกษาในต่างประเทศ และขณะนี้มีภิกษุและภิกษุณีกว่า ๔๐ รูป ที่จบการศึกษา ระดับปริญญาโทและเอก เดินทางกลับประเทศ

- คณินกรักษาโรค ๕๘ แห่ง ศูนย์บริการยารักษาโรค (ฟรี) ๑๒๖ ศูนย์ ศูนย์ให้คำปรึกษาโรคเอดส์ ๓ ศูนย์ สถานที่ฝึกอบรมและดูแลผู้พิการ เด็กกำพร้าหลายแห่งทั่วประเทศ ในระยะเวลา ๖ เดือนของปี ค.ศ. ๒๐๐๖ คณะสงฆ์ได้ใช้จ่ายเงินจำนวนมากถึง ๓,๓๑๒,๕๐๐ ดอลลาร์ สหรัฐ เพื่อการสังคมสงเคราะห์และบรรเทาสาธารณภัย

ขอกล่าวโดยย่อว่า พระพุทธศาสนาในเวียดนามตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน ในฐานะเป็นหน่วยหนึ่งทางสังคมและทางการเมือง ได้พยายามปรับตัวตนเองให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคมและทางการเมืองอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ทั้งนี้ ก็เพื่อประโยชน์และความสุขของประชาชนและประเทศชาติโดยรวม

บทส่งท้าย

เมื่อวันที่ ๑๔ - ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ผ่านมา เวียดนามได้รับเป็นเจ้าภาพจัดประชุมเนื่องในวันวิสาขบูชาโลก ครั้งที่ ๕ (United Nations Day of Vesak 2008) ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร นับเป็นการจัดประชุมและฉลองวันวิสาขบูชาโลกที่ยิ่งใหญ่ที่สุดเท่าที่เคยจัดมา รัฐบาล คณะสงฆ์และประชาชนชาวเวียดนาม ต่างทุ่มเทกำลังทุกด้าน

อย่างเต็มที่ โดยถือเป็นวาระแห่งชาติที่
ทุกภาคส่วนจะต้องร่วมมือกัน

สังเกตเห็นชาวเวียดนามทุกระดับต่างรู้สึกตื่นเต้นและมีความ
กระตือรือร้นที่จะได้มีส่วนร่วมในการ
จัดประชุมครั้งนี้ นับเป็นเรื่องที่น่าชื่น
ชมอย่างยิ่ง และที่น่าทึ่งและน่าชมเชย
เป็นพิเศษ ก็คือชาวพุทธเวียดนามมี
จำนวนเพียงร้อยละ ๔๖ ของประชากร
กว่า ๗๐ ล้านคน (รองลงมาเป็นคริสต
ศาสนิกชน ซึ่งมีจำนวนพอๆ กับชาว
พุทธ นอกนั้นเป็นผู้นับถือศาสนาอื่น
เช่นอิสลาม เต๋า และขงจื้อ) และเวียดนาม
เป็นประเทศสังคมนิยม หรือกล่าว
อีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นประเทศที่ปกครอง
โดยระบอบคอมมิวนิสต์ ที่ยังมีหลง
เหลืออยู่ไม่กี่ประเทศในโลก กลับทุ่มเท
งบประมาณจำนวนมหาศาลเพื่อการนี้
และผู้นำรัฐบาลตั้งแต่ระดับประธานา
ธิบตี นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีที่
เกี่ยวข้องต่างให้เกียรติมาร่วมประชุม
และแสดงความเคารพพระสงฆ์ด้วยความ
อ่อนน้อม ซึ่งเป็นภาพที่ไม่น่าจะ
พบในประเทศสังคมนิยม แต่กลับได้
พบได้เห็น และท่านเหล่านี้ต่างประกาศ
ตนว่าเป็นพุทธศาสนิกชน แม้แต่ท่านโฮ
จิมินห์ ชาวเวียดนามก็พูดด้วยความ
ภูมิใจว่า ท่านเป็นพุทธศาสนิกชน และ
ดำรงตนตามหลักธรรมทางพระพุทธ
ศาสนาจนตลอดชีวิตของท่าน

อย่าแข่งกระด้าง

โบราณท่านเปรียบเทียบไว้ว่า
ธรรมดาร์วงข้าวที่มีเมล็ดสมบูรณ์
ย่อมโค้งรวงลง ดงงามนำดู
ส่วนรวงข้าวที่ปราศจากเมล็ด
ไม่มีเนื้อไม้แต่เปลือก ย่อมชูชัน
ปลายรวงขึ้นฟ้าฉันใด

คนที่มีสมบัติผู้ดีกับคนที่ปราศจาก
สมบัติผู้ดีก็ฉันนั้น กล่าวคือ
คนที่มีสมบัติผู้ดีครบถ้วนบริบูรณ์
อยู่ในตัวนั้นย่อมโค้งศีรษะ
ประนมมือไว้หรือแสดงอาการ
อ่อนน้อมแก่ชนทุกชั้น

ส่วนคนที่ขาดสมบัติผู้ดีนั้น
ย่อมทำตนเป็นคนแข่งกระด้าง
ไม่ยอมค้อมหัวให้แก่ผู้ใด
การแสดงความเคารพหรือ
โค้งศีรษะหรือพนมมือไหว้แก่
ชนทั่วไปนั้น มิใช่แสดงถึง
ความอ่อนแอหรือเกรงกลัว

แต่แสดงให้เห็นถึงคุณสมบัติของผู้ดี
ที่มีอยู่ในตนต่างหาก

ส่วนการแข่งกระด้างไม่ยอมเคารพใคร
มิใช่ว่าเป็นเครื่องหมายของความเข้มแข็ง
หรือความยิ่งใหญ่ของตน

แต่แสดงออกถึงความว่างเปล่า
ปราศจากสมบัติผู้ดีของบุคคลนั้นแท้เทียว..
(จากพุทธภาษิต)

ขัณฺฐิก เขมามนฺท

ปี เอส.ยู - พาราณสี - อินเดีย ๑๒ / ๘ / ๘๗

นาค กำนืด (๕)

(ต่อจากฉบับที่ ๕๓)

พระราชาทรงสั่งบังคับพวกราช
บุรุษว่าพวกท่านจงไปจับยักษ์
นั้นมา ราชบุรุษเหล่านั้นทอดหน้าเต่า
ไปถวายแต่พระราชา พระกุมารทั้งหลาย
เห็นเต่านั้นแล้วร้องว่า นี่ปีศาจพ่อ นี่
ปีศาจพ่อ พระราชาทรงกริ้วเต่าด้วยความ
รักในบุตร จึงสั่งบังคับว่า พวกท่าน
จงไปทำกรรมกรรมแก่เต่านั้นเถิด ใน
บรรดาราชนบุรุษเหล่านั้น ราชบุรุษ
คนหนึ่งกล่าวว่าเต่านี้เป็นผู้ก่อเวรแก่
พระราชา ควรจะเอามันใส่ในครกแล้ว

เอาสากตำทำให้เป็นจุน อ้ามาตย์บาง
พวกกล่าวว่า ควรจะบึ่งให้สูกในไฟถึง ๓
ครั้งแล้วจึงกิน อ้ามาตย์บางพวกกล่าวว่า
ควรจะต้มมันในกระโถนนั้นแล แต่
อ้ามาตย์คนหนึ่งผู้กลัวน้ำกล่าวว่าควร
จะโยนเต่านี้ลงในน้ำวนแห่งแม่น้ำยมุนา
มันจะถึงความพิณาศใหญ่ที่นั่น เพราะ
กรรมกรรมของเต่าเห็นปานนี้ย่อมไม่
มี เต่าได้ฟังถ้อยคำของเขายิ่งโผล่ศีรษะ
ขึ้นพุดอย่างนี้ว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ เหตุ
อะไรของท่าน เราทำผิดอะไร ที่ท่าน
วิจารณ์ถึงกรรมกรรมเห็นปานนี้กะเรา

ก็เราสามารถอดกลั้นกรรมกรรมนอกนี้
ได้ ก็แลผู้นี้เป็นผู้หยาบช้าเหลือเกิน
ท่านอย่ากล่าวคำเห็นปานนี้เลย พระ
ราชาทรงสดับดังนั้น ควรจะสร้างทุกข
กะเต่านี้แหละดังนี้แล้วจึงให้ทิ้งลงไปใ
น้ำวนแห่งแม่น้ำยมุนา เต่านั้นถึงหัวน้ำ
อันเป็นที่ไปสู่นาคแห่งหนึ่งได้ไปสู่นาค
นาคแล้ว ลำดับนั้นพวกนาคมาทบทวน
ของพญานาคชื่อว่า ฆตรฐ กำลังเล่นอยู่
ในหัวน้ำนั้น เห็นเต่านั้น ถึงกล่าวว่า
พวกท่านจงจับมันเป็นทาส เต่านั้นคิดว่า
เราพ้นจากพระหัตถ์ของพระเจ้าพารา

ณสีแล้ว บัดนี้ถึงมือของพวกนาคผู้
หยาบช้าเห็นปานนี้ เราจะพึงพันด้วย
อุบายอะไรหนอ เตา่นั้นคิดว่า อุบายนี้
ใช้ได้ เราจะพึงพุดมสาวาหจึงจะพัน
แล้วกล่าวว่าพวกท่านมาจากสำนักของ
พระยานาคราชชื่อว่าธตวรรษ เพราะเหตุไร
ท่านจึงกล่าวกระอย่างนี้ เราเป็นเต่าชื่อ
ว่า จิตตจูปี เป็นทูตแห่งพระเจ้าพารา
ณสีมายังสำนักของพระยานาคชื่อว่า
ธตวรรษ พระราชาของเรา ประสงค์จะให้
ธิดาแก่พระยานาคชื่อว่า ธตวรรษ จึงส่ง
เรามาขอ ท่านจงแสดงเราแก่พระยานาค
นั้นเถิด นาคมานพเหล่านั้นเชื่อแล้วเกิด
โสมนัส พาเต่านั้นไปยังสำนักพระราชา
กราบทูลความนั้นแล้ว

พระราชารับสั่งให้เรียกเต่านั้นมา
ด้วยคำว่า จงนำมันมาเถิด พอเห็นเต่า
นั้น จึงพอพระทัยตรัสว่า ผู้มีร่างกาย
เห็นปานนี้ ไม่สามารถจะทำทุตกรรม
เต่าได้พึงตั้งนั้นจึงกราบทูลว่า ข้าแต่
มหाराชเจ้า ก็ชื่อว่าผู้เป็นทูตจะพึงมีร่าง
กายประมาณเท่าลำตาลหรือ ความจริง
ร่างกายเล็กหรืออ่อนโยนไม่เป็นประมาณ
การทำการในสิ่งที่ไปแล้วๆ ให้สำเร็จนั้น
แล เป็นประมาณ ดังนั้น ข้าแต่มหाराช
เจ้า ทูตเป็นอันมากของพระราชาเราเป็น
มนุษย์ ย่อมทำการมบบนบก นกย่อม
ทำการมบบนอากาศ ข้าพระองค์ชื่อว่า
จิตตจูปี ถึงฐานันดรเป็นที่โปรดปราน
ของพระราชา เป็นผู้ปกครองหมูป้าน
ย่อมทำการมบบนน้ำ ของพระองค์อย่าชม
ชู้ ดูหมิ่นข้าพระองค์เลย ดังนี้แล้วจึง

สรรเสริญคุณของตน

ลำดับนั้น พระยานาคธตวรรษ จึง
ถามเต่านั้นว่า ก็ท่านเป็นผู้อันพระราชา
ส่งมาเพื่อต้องการอะไร? เต่ากล่าวว่า
ข้ามหาราชเจ้า พระราชาของข้า ตรัส
กะข้า อย่างนี้ว่า เราจะทำมิตรธรรมกับ
พระราชา ชาวชมพูทวีปทั้งสิ้น บัดนี้ เรา
ควรจะทำมิตรธรรมกับพระยานาค
ธตวรรษ เราจะให้นางสาวสมุททชาผู้เป็น
ธิดาของเราแก่พระยานาคธตวรรษ จึงส่งข้า
มาด้วยพระดำรัสว่า ขอท่านอย่า
ทำกระทำการนั้นช้า จงส่งบุรุษทั้งหลาย
ไปกับข้า และกำหนดวันรับนางทริกา
เถิด พระยานาคนั้นยินดีให้กระทำ
สักการะแล้ว ส่งนาคมานพ ๔ นายไป
กับเต่านั้นด้วยคำว่า พวกท่านไปเถิด
จงฟังคำของพระราชากำหนดวันแล้ว
จงมา นาคมานพเหล่านั้นรับคำแล้วจึง
พาเต่าออกจากภพนาค เต่าเห็นสระ
ปทุมสระหนึ่งในระหว่างแม่น้ำยมุนากับ
กรุงพาราณสีมีความประสงค์จะหนีไป
ด้วยอุบายอย่างหนึ่งจึงกล่าวอย่างนี้ว่า
ดูก่อนนาคมานพทั้งหลาย ผู้เจริญ พระ
ราชาของเราและบุตรภรรยาของพระ
ราชา เห็นเราเที่ยวไปในน้ำไปสู่พระราช
นิเวศน์อันอ่อนน้อมว่า ท่านจงให้ดอกปทุม
แก่เราทั้งหลาย จงให้รากเหง้าบัว เราจัก
ถือเอารากเหง้าบัวเหล่านั้น เพื่อ
ประโยชน์แก่เขาเหล่านั้น พวกท่าน
จงปล่อยข้า ในที่นี้ แม้เมื่อพวกท่านไม่
เห็นข้า จงล่องหนไปยังสำนักของพระ
ราชา เราจักเห็นพวกท่านในที่นั้นนั่นแล

นาคมานพเหล่านั้นเชื่อถ้อยคำของเต่า
นั้นจึงปล่อยเต่านั้นไป เต่าได้แอบอยู่ใน
ที่ส่วนข้างหนึ่งในที่นั้น ฝ่ายนาคมานพ
ไม่เห็นเต่า จึงเข้าไปเฝ้าพระราชาด้วย
เพศแห่งนาคตามสัญญาว่า เราจักไป
สำนักพระราชา

พระราชาทรงกระทำปฏิสันถาร
แล้วตรัสถามว่า พวกท่านมาแต่ที่ไหน
นาคมานพทั้งหลายทูลว่า ข้าแต่มหา
ราชเจ้า พวกข้าพระองค์มาจากสำนัก
ของพระยานาคธตวรรษ พระราชาตรัสถาม
ว่า เพราะเหตุไร พวกท่านจึงมาในที่นี้
นาคมานพทั้งหลายทูลว่า ข้าแต่มหา
ราชเจ้า พวกข้าพระองค์เป็นทูตของพระยา
นาคธตวรรษนั้น พระยานาคธตวรรษมาถึง
ความไม่มีโรคของพระ องค์และพระ
องค์ปรารถนาสิ่งใด ท่านจะให้สิ่งนั้นแก่
พระองค์ ข้าว่าพระองค์จะประทานนาง
สมุททชา ผู้เป็นพระธิดาของพระองค์ให้
เป็นบาทบริจาริกาของพระราชาของพวก
ข้าพระองค์ ดังนี้แล้ว เมื่อจะประกาศ
ความนั้นจึงกล่าวคาถาที่หนึ่งว่า

รัตนะอย่างใดอย่างหนึ่ง มีอยู่ใน
นิเวศน์ของท้าวธตวรรษ รัตนะทั้งหมดนั้น
จงมาสู่พระราชนิเวศน์ของพระองค์
ขอพระองค์จงทรงพระกรุณาโปรด
ประทานพระราชธิดาแก่พระราชาของข้า
พระองค์เถิด พระเจ้าข้า

บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า สหุ
พานิ เต อุปนนตุ ความว่า ขอรัตนะทั้ง
หมดของท้าวธตวรรษนั้นจงนำเข้ามา คือ
จงเข้ามาสู่พระนิเวศน์ของพระองค์

พระราชกรณียกิจได้สดับดั่งนั้นจึง
ตรัสศกาทที่ ๒ ว่า

พวกเราไม่เคยทำการวิวาทกับ
นางนาคทั้งหลาย ในกาลไหนๆ เลย
พวกเราจะทำวิวาทอันไม่สมควรนั้นได้
อย่างไรเล่า

บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า **อสนฺย
ตฺถิ** ความว่า ไม่สมควรคือไม่เหมาะสม
กับสัตว์ดิรัจฉาน พวกเราเป็นชาติมนุษย์
จะกระทำความสัมพันธ์กับสัตว์ดิรัจฉาน
อย่างไรได้

พวกนาคมาณพ ได้ฟังคำดั่งนั้น
แล้วจึงกล่าวว่า ถ้าความสัมพันธ์กับพระ
ยานาคศตรฐไม่เหมาะสมกับท่าน เมื่อ
เป็นเช่นนี้ เพราะเหตุไร ท่านจึงส่งเต่าชื่อ
ว่าจิตตจุฬผู้อุปฐากของตนไปเป็นทูตแก่
พระราชชาของพวกเรา เราจะทำให้ธิดา
ของเราชื่อว่า สมุททชา เล่า ครั้นส่งสาสน์
อย่างนี้แล้ว บัดนี้ เมื่อท่านกระทำการ
ดูหมิ่นพระราชชาของพวกเรา พวกเราแล
ชื่อว่าเป็นนาคมาณพจักรุกรมที่ควร
กระทำแก่ท่าน เมื่อจะขู่พระราชชาจึง
กล่าว ๒ พระศกาทว่า

ข้าแต่พระองค์ผู้เป็นใหญ่กว่า
มนุษย์ พระองค์จำต้องทรงสละพระ
ชนมชีพหรือแว่นแคว้นเสียเป็นแน่
เพราะเมื่อพวกนาคโกรธแล้ว คนทั้ง
หลายเช่นพระองค์จะมีชีวิตอยู่ยาวนานไม่ได้
ข้าแต่พระองค์ผู้ประเสริฐพระองค์เป็น
มนุษย์ไม่มีฤทธิ์ มาดูหมิ่นพวกพระ ยานาคศตรฐผู้มีฤทธิ์ ผู้เป็นบุตรของท้าว
วรุณนาคราชเกิดภายใต้แม่ให้น้ำยมุนา

บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า **รฏฺฐฺว**
ความว่า ชีวิตหรือรัฐท่านจักสละโดย
ส่วนเดียว บทว่า **ตาทิส** ความว่า พระ
ราชาทั้งหลายผู้เช่นท่าน ถูกนาคผู้มี
อำนาจโกรธแล้วอย่างนี้ ไม่สามารถ
จะดำรงชีวิตอยู่ได้นาน ย่อมอันตราย
ไปในระหว่างเที่ยว บทว่า **โย ตฺวํ เทว**
ความว่า ข้าแต่สมมติเทพท่านใดแม้เป็น
มนุษย์ บทว่า **วรุณสฺส** ได้แก่ พระยานาค
ชื่อว่าวรุณ บทว่า **นียํ ปุตุตฺถํ** ได้แก่
บุตรผู้อยู่ในกายใน (ตน) บทว่า **ยามุนํ**
ได้แก่ เกิดในกายใต้แม่ให้น้ำยมุนา

ลำดับนั้น พระราชาได้ตรัส ๒
ศกาทว่า

เราไม่ได้ดูหมิ่นท้าวศตรฐผู้เรื่อง
ยศ ก็ท้าวศตรฐผู้เป็นใหญ่กว่าคุณแก่แท้
หมด ถึงจะเป็นพระยานาคผู้มีอำนาจ
มาก ก็ไม่สมควรกระชิตาของเรา เราเป็น
กษัตริย์ของชนชาววิเทหรัฐ และนางสมุ
ททชาธิดาของเราก็เป็นอภิชาติ

บรรดาบทเหล่านั้นด้วยบทว่า
พหุนนปิ นี้ท่านกล่าวทนายเอาความเป็น
ใหญ่ แห่งภพนาคประมาณ ๕๐๐ โยชน์
บทว่า **เม ธีตรมารโห** ความว่า ก็ท่าน
แม้เป็นผู้มีอำนาจมากอย่างนี้ก็ไม่
สมควรกระชิตาของเรา เพราะท่านเป็น
อภิชาติ (ชาติสูง) พระองค์เมื่อแสดงถึงผู้
เป็นญาติอันเป็นฝ่ายมารดาจึงตรัสคำนี้
ว่า **ชุตติโย จ วิเทหาน** ดั่งนี้ ด้วยบทว่า
สมุททชา นี้ท่านกล่าวว่า คนทั้งสอง คือ
กษัตริย์ผู้เป็นราชโอรสของพระเจ้าวิเท
หะ และพระธิดาของเรานามว่าสมุททชา

เป็นอภิชาติสมควรจะสังวาสกันและกัน
เพราะนางยอมไม่คู่ควรแก่ผู้มีกบเป็น
ภักษา

พวกนาคมาณพได้ฟังดั่งนี้แล้ว
แม้ประสงค์จะฆ่าพระองค์ด้วยลงใน
นาสิก ในที่นั้นนั่นเอง จึงคิดว่า แม่เมื่อ
พวกเราถูกพระราชชาส่งไปเพื่อกำหนด
วัน การที่เราจะฆ่าพระราชชาแล้วไปไม่
สมควรเลย พวกเราจักไปกราบทูลพระ
ราชาแล้วจักทราบ ดั่งนี้แล้ว พวกเขาจึง
ลุกจากที่นั้นออกจากราชนิเวศน์ต่ำลง
แผ่นดินไปในที่นั้น ถูกพระยานาคถาม
ว่า พ่อทั้งหลาย พวกท่านได้ราชธิดาแล้ว
หรือ ดั่งนี้แล้วโกรธต่อพระราชชา จึง
กราบทูลว่า ข้าแต่สมมติเทพ พระองค์
ส่งพวกข้าพระองค์ไปในที่ใดที่หนึ่ง
เพราะเหตุอันไม่สมควรอะไรเลย ถ้า
พระองค์ปรารถนาจะฆ่า พระองค์จงฆ่า
พวกข้าพระองค์เสียในที่นี้แหละ พระ
ราชชานั้นด่าบริภาษพระองค์ ยกธิดาของ
ตนขึ้นด้วยความเมาในชาติ ดั่งนี้แล้ว
กราบทูลความที่พระองค์กล่าวและมีได้
กล่าว ทำความโกรธให้เกิดขึ้นแก่พระ
ราชา พระองค์เมื่อจะทรงสั่งบังคับให้
ประชุมบริษัทจึงตรัสว่า

พวกนาคเหล่านี้ก็มพลอัศจรรย์
เตรียมตัว จงไปบอกให้พวกนาคทั้งปวง
รู้กัน จงพากันไปกรุงพาราณสี แต่อย่า
ได้เบียดเบียนใครๆ เลย

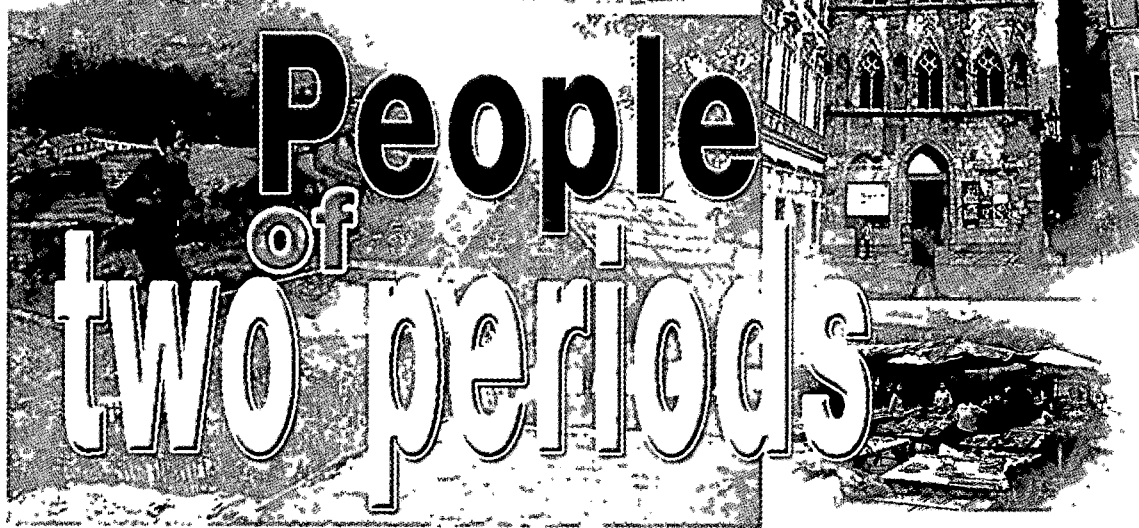
(อ่านต่อฉบับหน้า)

Phramaha Prakhun, Ph.D.

Faculty of Humanities, MBU

Elderly people have seen changes during their lives. They have seen development and change of things in this world. Changing can be divided into two periods : old period and new period. People of two periods have seen development and change of things in many fields:

In the field of agriculture. Forty years up, we used oxen or buffaloes in ploughing the fields. We used sickles in harvesting the crop. Nowadays, we use machine in ploughing the fields. With the machine, we can plough a lot of rai of the rice fields. We, in the vanguard of modern technology, use the reaping machine in the rice

fields. In investment of cultivating rice in modern times, the machine consumes a lot of fuel. We use lots of money on petrol in this work but it saves manpower. In the old days, we reaped rice in the rice field by using man-power and it took much time to complete the work.

In the field of recreation. In the field of recreation, in the past, we used the vinyl disc when we listened to songs from record-players. There was only one song on each side of the disc. Afterwards, we used long play records. It contained six songs on each side of the disc. After that period, we used cassettes for recording the songs

and playing the cassettes in the cassette player. Since then we have used cassettes to record the sound of music, the sound of birds, etc. And in the modern age, we use CDs (compact disk) for recording the songs. People of forty years old or older have seen the development of these technologies during their lifetimes. Compact disks are now popular both in the capital and in the country. In former days, when there were performances of nang talung (shadow puppet), manohra of the south and molam of the northeast of Thailand, we used the pressure lamps (ta kiang chao pha yu) in these performances. After that

period, we used electric generators for producing electricity. Nowadays, there is electricity in nearly every village in Thailand.

In the field of communication. In order to contact our relatives, friends, in the old days, people would send a letter to them. A letter took a few days to reach them. If people had an emergency, they would send a telegram to them. In the country, the post office is mostly situated in towns. Some villages are far from P.O. People went by bicycle to P.O. for sending the letter. Nowadays, people use mobile phones to contact each other on every occasion. Some houses have a home telephone. So people can communicate with one another immediately by telephone.

In the field of transport. In the past, people in the country used bicycles to go to the markets. They went by bicycle on the bumpy road. After that motorcycles decreased the number of bicycles. Nowadays, we use motorcycles and cars and we rarely see bicycles on the roads. And now we confront with gas crisis, that is to say, the price of gas is increasing

In the field of education. Fifty years back, pupils in the first year of the primary level used slates for their study. In some schools in rural areas,

pupils sat learning on the floor. They went on foot to their schools. Some schools were far away from their homes. It took much time to reach there. The teachers' instruments were talk and chalk.

At universities, lecturers used chalk for writing on the blackboard. Since then they use white-board markers for writing on the whiteboard. Nowadays, in the vanguard of technology, teachers or lecturers use instructional aids such as projectors, and the computer in their teaching. More than half of lecturers in universities can use computerized programs with great skill to teach their students.

In the field of commerce. In the old days, merchants used abacuses to calculate money when we went to market for trade. The Chinese traders calculated the price of goods by using abacuses. And also bankers used abacuses to calculate interests of their clients. In the modern age, merchants use calculators to calculate the price of goods. Bankers use calculators or calculating machines to calculate interests. Abacuses are now out of date. The electric calculators are in fashion.

In other fields. In former times, we lit the paraffin lamps (ta kiang nam man kad) at night. It seemed that one bottle of par-

affin was 2 baht. Now, electricity is used everywhere except that some houses are far away from community. In ordination ceremony and marriage ceremony, people used the pressure lamps and later on they used generators to generate electricity. Nowadays, they use electricity. In the vanguard of technology, the daily lives of people in the modern age are rather comfortable than the daily lives of people in the old days.

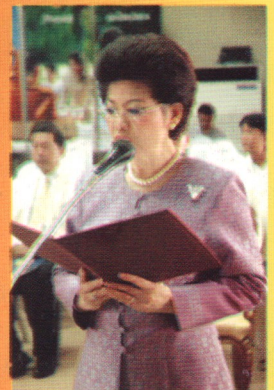
Conclusion. In retrospect, we may see that development of technologies carries on. People of two periods have seen development of many things. People of the new generation can see the modern technologies in their daily lives but they have not seen any development of things in the past. So people of older generations have seen development of things from the past to the present day. In the modern age, people cannot keep up with the development of technology. Many models of notebook computer are presently available at the market. New ones are marketed every year. In the modern age, it is certain that people have a tendency to chase after development of technology.

สัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา วิชาขบขามทามงค

พระธรรมกิตติเมธี เป็นประธานในพิธีเปิดงาน
สัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา "วิชาขบขาม
ทามงค" ประจำปี ๒๕๕๑ จัดโดย มหา
วิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, สำนัก
งานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กองทุนรอกแก้ว
ศาสนทายาท ณ พุทธมณฑล ต.ศาลายา
อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม เมื่อ ๑๕
พฤษภาคม ๒๕๕๑

สัมมนาวิชาการเรื่องพระพุทธศาสนาสู่แม่แห่งชาติ
 พระเดชพระคุณพระเทพวิสุทธิกวี รองอธิการบดี
 ฝ่ายวิชาการ เป็นประธานเปิดงานสัมมนาวิชาการ
 คณะศาสนาและปรัชญา ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย
 เรื่อง "พระพุทธศาสนาสู่แม่แห่งชาติ" ณ โรงแรม
 ชั้นพาเลส อ.เมือง จ.เลย เมื่อ ๑๐-๑๒ ก.ค. ๒๕๕๑

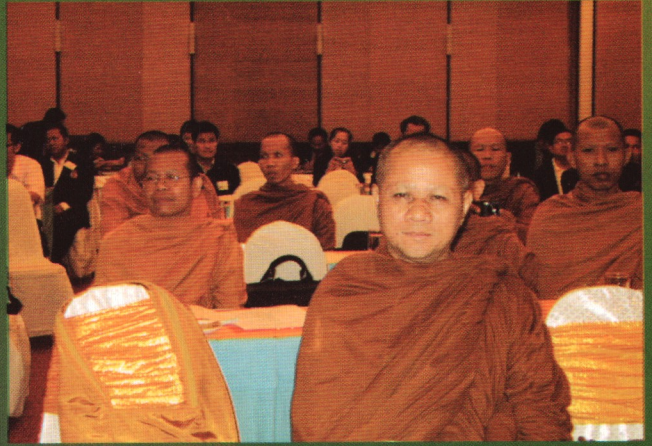

การบริหารหลักสูตร

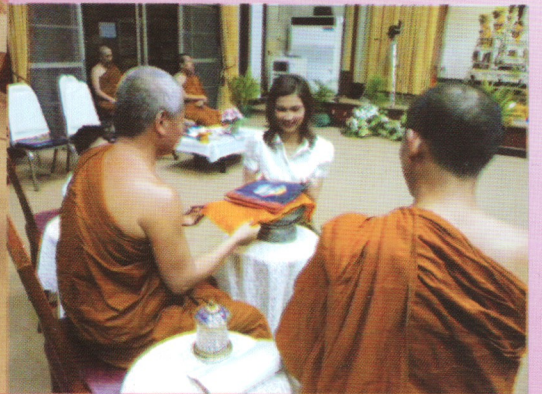
พระมหาปัญญา ปณฺญา
วฑฺฒโฑ รองอธิการบดีฝ่าย
บริหาร เป็นประธานเปิด
งานสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
การบริหารหลักสูตรฯ คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย ณ
โรงแรมเพชรรัตนการ์เด้นท์
อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด เมื่อ ๒๔
-๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๑

สัมมนาวิชาการ อุดมการณ์ศาสนทายาท

ในงานเสปคาศ์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ณ หอประชุมพุทธมณฑล
 จ.นครปฐม ได้จัดสัมมนาวิชาการ โดยมี ศาสตราจารย์พิเศษ เสฐียรพงษ์ วรรณปก
 บรรยายเรื่อง แนวทางการศึกษาพระไตรปิฎก ครปฐมพงษ์ โพธิ์ประสิทธิ์นันท์ มหา
 วิทยาลัยมหิดล อบรมวิชาการเรื่อง พระไตรปิฎกศึกษา จากอินเดียถึงออกฟอร์ด สุราง
 คณา สุนทรพนาเวช และแทนคุณ จิตต์อิสระ บรรยายเรื่องเคล็ดลีลาการพูดธรรมะทาง
 วิทยุโทรทัศน์ และเสวนาธรรมกับคารา ลิเวียม กักคิต่างค์ฤทธิ์

จาก ไทยแลนด์

ร้อยกรอง

พระเทพวิสุทธภิกขุ

(เกษม สมนฺยุโต ป.ธ.๙, ศน.ม., Ph.D.)*

ฉบับ

แดนไทเป

(ต่อจากฉบับที่ ๕๔)

อีกหนึ่งนั้นท่านพระ ลีตะวงค์
อุตร เขียวอ่อนคง มาด้วย
ชวชชัย, เผ่าพงศ์ สมอเนื้อ สกุลแฮ
วิสา แซ่เตีย, สวย ศรัทธา มาพร้อมๆ

ดาริษา-วรรณมา จีรวดี แม่เฮย
นิศาชล-กาญจรีย์ ชัยรัตน์
ธรนิศ-แก้วใจ, ชี นุศรา กัณหา
กัลยา-กัมพล, ชัด วีระชัยใจกุศล ฯ

สาธิตกา-ชลธิ์ ลิลลี่
สุพรรณ-เพชร, ศรี เบญจมาศ
จันทนา-เยาวดี จุฑามาศ วิไล
ธานี-วีระวัชร เพ็ญพรรณ ผ่องใส ฯ

วารี-สรารุช ราชัย พ่อเฮย
พรทิพย์-ทิตติยา, ใจ ประเสริฐ
นงเยาว์-ปวีณา, ไซ สุภาภรณ์ แน่แล
พิชชาพร-เพ็ญฉาย, เฉิด มาจากทักษิณ ฯ

*รองเจ้าคณะภาค ๑๖-๑๗-๑๘ ธรรมยุต
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มมร
เลขาธิการศูนย์พิทักษ์พระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย

อำมร - ชาครินทร์ ไชยมณี
วสันต์นั้นคนที่ ทกสอง
ถ้วนคณะเรานี้ จากแก้ว มหา-ลัย
สี่วันเต็มเราต้อง ร่วมรังสังสรรค์ ฯ

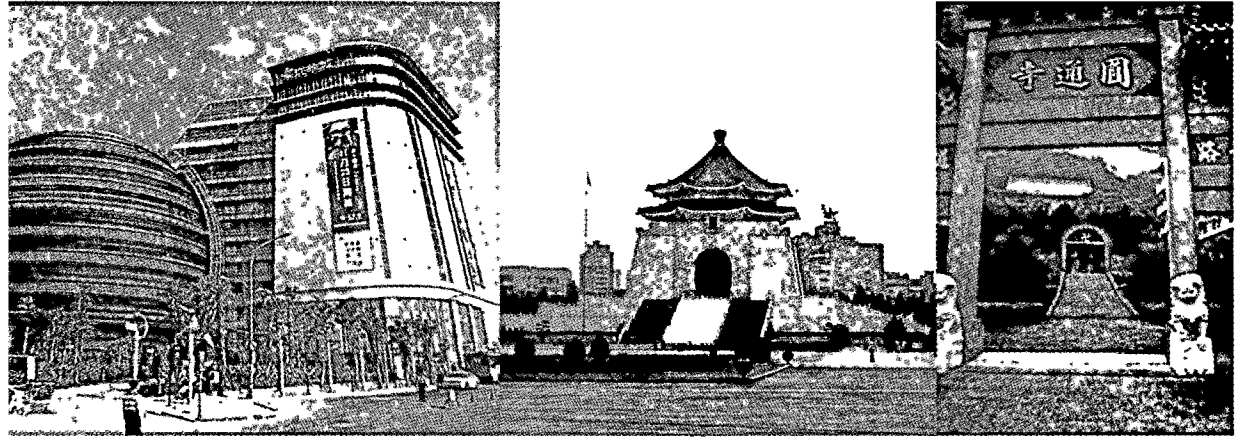
เกษม - ชวัลรัตน์ นายนาง
นำทัวร์สู่เส้นทาง ไทเป
ได้หวันแดนสะพร่าง ศึกษา นำชม
หวังนักจักไม่เป ไทเปเจ้าเอ๋ย ฯ

ครั้งถึงสนามบิน ไทเป
เกิดเรื่องโอละเห่ โอละพ่อ
กงสุลท่านทำเก้ วิชา ผิดรูป
จึงเราผองต้องรอ ขอแก้ปัญหา ฯ

สามสิบนาทีเศษ เสียดไป
โปรแกรมที่วางไว้ เริ่มเปลี่ยน
ปัญหาใหญ่เพียงไหน แก้ได้ หรอกนา
เพียงว่าอย่าผิดเพี้ยน เวียนให้เสียหาย ฯ

เสร็จสรรพขยับหา อาหาร
ตรงไปภัตตาคาร เร็วรี
โยมญาติสุขสำราญ เอ็มอิม ปริมาณ
ส่วนสงฆ์ชั่วโมงนี้ ใช้เวลาฉัน ฯ

ยังมีหนุ่มน้อยใหญ่	นำทาง	เสียที่เขาเข้าแล้ว	ซิเรา
สุชาติ - อรรถนพ้าอง	เอ่ยไว้	รองเท้าแตะนี่เขา	ห้ามเข้า
จับไม้ค้ไปให้ว่าง	เพียงยาม หนึ่งแล	อดชมชื่นบรรเทา	ความอยาก ชมเสีย
สำเนียงเสียงบ่งให้	ความหมายครันครบ ๗	จะบังสุกุลให้เขา	จำพรากออยากหาย ๗

อรรถนพหนุ่มไก่อัดไทย	นำชาย หนึ่งคัน	ผ่านแล้วลวงเลยไป	ก๊วง
เปรี๊องปราชญ์ย่อขยาย	ได้หัวน	คือฐานถิ่นตำรง	รักษา
ข้าชองชั้นใช้ได้	ถ้วนทั่ว ถิ่นนอ	สมบัติแห่งเผ่าพงศ์	ชาวจีน แท้แล
หากแต่เสริมเชิงชั้น	ลือกกว้างบังเนื้อ ๗	จากแผ่นดินใหญ่มา	กว่าสามแสนชั้น ๗

สุชาติไก่อัดหนุ่มใหญ่	อีกคน	พิพิธภัณฑสถาน	ก๊วง
ได้หัวนข้าชองจน	ทั่วถ้วน	สำรวจแล้วปลดปลง	สังเวช
ประวัติศาสตร์จีนคัน	ลือกกว้าง จริงนา	ได้หัวนยังยีนยง	อยู่ยั้ง ฤาแย
นำคันสองแล้วล้วน	มวลญาติโยมหญิง ๗	ปัจฉิมชนบอกเหตุ	ให้โลกรับรู้ ๗

อากาศแห่งกรุงไกร	ไทเป	จากนั้นพลันเร่งไป	อีกที่
คงความมีเสน่ห์	มนต์ขลัง	ชมตึกตระหง่านมี	ระฟ้า
ร้านรวงรถเรือเก้	ไม่หยอก เลยนอ	ห้าร้อยแปดพอดี	โดยเมตร พ่อเฮย
เมฆหมอกคลุมคลุ้มคลั่ง	กลางวันเซียวหนอ ๗	ซ้อปั้งกันหรรษา	นางนายชายหญิง ๗

เริ่มแรกชมสิ่งสร้าง เขามี
คืออนุสาวรีย์ คนกล้า
วีรชนชาตินี้ อนุชน ยกย่อง
ประดิษฐานสง่า นำชมเหลือหลาย ๗

(โปรดอ่านต่อฉบับหน้า)

ดร.สุเทพ สุวีรางกูร

ศน.บ., M.A., Ph.D.

คณะสังคมศาสตร์ มมร

ความยากจน

ความยากจน (Poverty) เป็นเรื่องของการเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจ รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย รายได้ต่ำกว่ามาตรฐานการเป็นอยู่ที่ยั่งยืนที่กำหนดเอาไว้ อันส่งผลกระทบไปถึงปัญหาสุขภาพอนามัย การศึกษา อาชีพ ทักษะคนคิด วัฒนธรรม รูปแบบพฤติกรรมและการประพฤติปฏิบัติ ความยากจนเป็นสภาวะไม่พึงปรารถนาน่าพอใจของมนุษย์ทุกคน มนุษย์ที่ตกอยู่ในสภาวะเช่นนั้นต้องการความช่วยเหลือ เพื่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ความยากจนเป็นปัญหาสังคมสำคัญอย่างหนึ่งที่มีให้พบเห็นอยู่ทั่วสังคมโลก ในทุกที่ ปัญหาความยากจนต้องการให้มีการแก้ไข ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและกำจัด ดังนั้นในศตวรรษที่ ๑๙ นักสังคมวิทยาทั้งหลายจึงมีการศึกษาความยากจนอย่าง

จริงจัง ได้พยายามกำหนดมาตรฐานความยากจน และนิยามความยากจนต่างๆ มากมาย

คำนิยามของความยากจน (Definitions of poverty)

“ความยากจน” ได้มาจากคำว่า **Pauvre** ภาษาฝรั่งเศสที่หมายถึงคนยากจน (Poor) ความยากจน หมายถึงสถานะทางสังคมเศรษฐกิจของบุคคลหรือครอบครัวผู้มีรายได้หรือการบริโภคต่ำกว่ามาตรฐานการเป็นอยู่ที่ยั่งยืนที่กำหนด ความยากจนเป็นสภาวะที่ขาดแคลนปัจจัยทางวัตถุพื้นฐานหมายถึงชีพหรือมาตรฐานส่งเสริมบำบัดความต้องการทางร่างกายและจิตใจ นักปราชญ์ส่วนมากเห็นด้วยกับคำนิยามนี้ (Borgatta, et al., 2000: 2210) ความยากจน หมายถึงการขาด

แคลนปัจจัยทางวัตถุพื้นฐานและปัจจัยทางวัฒนธรรมมาสนับสนุนส่งเสริมหล่อเลี้ยงหรือมายังชีพ ในที่นี้ ความยากจนอย่างแท้จริงหรือเบื้องต้น (Absolute or primary poverty) หมายถึง การขาดแคลนปัจจัยทางวัตถุพื้นฐานที่มายังชีพ หรือการไม่มีอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรคที่เพียงพอและความยากจนที่เกี่ยวข้องหรือรองลงมา (Relative or secondary poverty) คือการไม่มีการฝึกฝนอบรมพัฒนาจิตใจให้มีความรู้คุณธรรมตามบรรทัดฐานคุณค่า และความคาดหวังของสังคมนั้นๆ (Jary and Jary, 2000: 477)

สาเหตุของความยากจน (Causes of poverty)

เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุของความ

ยากจน ความยากจนอาจเกิดมาจากสาเหตุและปัจจัยต่างๆ ยากจนเพราะโชคชะตาเคราะห์กรรม การกระทำของแต่ละบุคคล การเปลี่ยนแปลงการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม นักปราชญ์บางท่านเห็นว่า ความยากจนนี้เกิดเพราะกรรมในอดีตและปัจจุบันที่แต่ละคนได้กระทำ กรรมในอดีตส่งผลให้คนเกิดและประสบเรื่องในปัจจุบัน ทั้งกรรมในอดีตและปัจจุบันส่งผลให้คนเป็นและประสบเรื่องในอนาคต กล่าวโดยทั่วไป ความยากจนเกิดจากสาเหตุหลัก ๓ ประการ คือ

๑. ยากจนเพราะโชคชะตาเคราะห์กรรม (Fatalistic poverty) เป็นลักษณะความยากจนที่เกิดเพราะกรรมหรือการกระทำที่เคยทำเอาไว้ในอดีตส่งผลให้เป็นไปตามกฎแห่งกรรม คือคนบางคนเกิดมาในสถานที่หรือประเทศที่ทุรกันดารแห้งแล้ง ฟ้าฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ภูมิอากาศร้อนและหนาวเกินไป บางคนเกิดในครอบครัวยากจนขาดแคลนอาหารเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม อยู่อย่างอดยากลำบาก ยิ่งไปกว่านี้ เกิดมาพิการทางร่างกายและจิตใจ หรือประสบอุบัติเหตุกลายเป็นคนพิการทุพพลภาพ สมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจต่ำกว่าคนปกติ ไม่สามารถประกอบอาชีพการงานได้ตามปกติ กลายเป็นคนอ่อนแอทั้งสิ้น หวังหมดกำลังใจในการดำเนินชีวิต ไม่มีคุณค่าความหมายประโยชน์ในสังคม จึงตกอยู่ในสภาวะยากจนลำบากไร้ความสุขในชีวิต

2. ยากจนเพราะบุคลิกภาพ (Personality poverty) เป็นลักษณะอุปนิสัยและพฤติกรรมของแต่ละคนที่ฝึกฝนอบรมพัฒนาสร้างเสริมเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน เช่น

-*มีการศึกษาต่ำ* คนที่มีการศึกษาดำความรู้้น้อย ก็จะขาดโอกาสฝึกฝนพัฒนาทักษะในด้านอาชีพทั้งหลาย ขาดโอกาสที่ดีทางสังคม ทำงานไม่มีรายได้ไม่น้อยไม่เพียงพอจ่าย

-*เกียจคร้าน* ชอบสบายสนุกสนาน นิสัยเฉื่อยชาขาดความกระตือรือร้น ไม่อดทนสู้กับงาน งานหนักไม่เอา งานเบาก็ไม่สู้ คนเกียจคร้านไม่รู้จักแสวงหาทรัพย์คอยพึ่งแต่คนอื่น สร้างปัญหาให้กับตนเองและคนอื่น ชีวิตของคนเกียจคร้านอันตรายไม่ปลอดภัยไม่มั่นคง

-*ไม่เก็บประหยัดคอดออม* ใช้จ่ายบริโภคฟุ่มเฟือยไร้ประโยชน์และเหตุผล ขาดความระมัดระวังในการใช้จ่าย บริโภค ใช้จ่ายบริโภคฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น จนเกิดเป็นหนี้เป็นสินขึ้นมา

-*เจ็บป่วย* สุขภาพกายและจิตใจอ่อนแอไม่สบายไม่เข้มแข็ง ไม่สามารถทำงานได้ตามปกติอย่างสม่ำเสมอ ผลที่ตามมารายได้ไม่สม่ำเสมอหรือไม่เพียงพอจ่าย

-*ชราภาพ* คนที่อยู่ในวัยชราไม่สามารถทำงานได้ตามที่ต้องการ เพราะเรี่ยวแรงหดหายไป กลายเป็นคนว่างงาน บางคนได้รับแต่บำเหน็จบำนาญ มีรายได้ไม่น้อยไม่เพียงพอกับการเป็นอยู่ อาจส่งผลให้ครอบครัวยากจนลง

3. ยากจนเพราะโครงสร้างทางสังคม (Structuralistic poverty) อันได้แก่วัฒนธรรมความยากจนหรือวิถีชีวิตของคนจนที่เป็นอุปสรรคขัดขวางการเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐาน คุณค่าความเชื่อ รูปแบบพฤติกรรม และการปฏิบัติของพวกเขา แม้มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม คนจนก็ยังรักษาวรรณธรรมของพวกเขาอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง ระบบรูปแบบสังคมที่ไม่ดีไม่พัฒนาไม่สมดุล ไม่มีการแบ่งสรรทรัพยากรเศรษฐกิจในสังคมที่เหมาะสมเท่าเทียมเพียงพอ ระบบรูปแบบสังคมลักษณะนี้ช่วยในการแบ่งและรักษาเส้นระดับความยากจนและความรวย เพราะไม่มีการพัฒนาแก้ไขเปลี่ยนแปลงอย่างทัดเทียมเพียงพอ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ทำให้คนและสังคมไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับปรากฏการณ์ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้ ส่งผลให้เกิดความเสียหายเบียดเบียนทางสังคม เกิดปัญหายุ่งยากติดขัดขัดแย้งในการดำเนินชีวิตทางสังคม ความยากจนที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางสังคมจึงปรากฏในลักษณะผันแปรไม่แน่นอน ถูกกลืนเล็ดลอดทิ้ง ขาดแคลนปัจจัยสำคัญพื้นฐาน ท่ามกลางความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างต่อเนื่อง (โปรดอ่านต่อฉบับหน้า)

ผศ.ดร.พรชัย พิธีรินทร์ตนะกุล

อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 อาจารย์พิเศษ คณะศาสนาและปรัชญา มจร
 อาจารย์พิเศษ คณะพุทธศาสตร์ มจร

จิตจลน์... มองจิต

จิต จลน์ (อ่านว่า จิต-ตะ-จน) แปลว่า การเคลื่อนที่ของวัตถุ โดยใช้อำนาจจิต ซึ่งคำว่า “วัตถุ” ในที่นี้หมายถึงสสารและพลังงานทุกชนิดในจักรวาล จิตจลน์ (psychokinesis) จึงหมายถึงการใช้อำนาจจิตดลบันดาลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสสารและพลังงานให้เป็นไปตามที่จิตต้องการ เช่น จิตอาจบันดาลให้ฝนตก บันดาลให้ไฟไหม้ บันดาลให้น้ำท่วม บันดาลให้ดินถล่ม บันดาลให้เศษหนึ่งเข้าห้อง บันดาลให้ปวดหัวปวดท้อง บันดาลให้คนเหาะได้ บันดาลให้หายตัว บันดาลให้ร่างกายมีจำนวนเพิ่มมากกว่าหนึ่ง บันดาลให้ร่างกายขยายใหญ่โตเป็นยักษ์ บันดาลให้เกิดดวงอาทิตย์สอง ดวง บันดาลให้ช้อนงอ บันดาลให้ลูกปิงปองลอยได้

บันดาลให้เข็มทิศชี้ไปในทิศต่างๆ ที่ไม่ใช่ทิศเหนือ บันดาลให้คนหายจากโรค บันดาลให้คนเล็กกินเหล้าสุบบุหรี และ บันดาลให้คนตายฟื้นได้ เป็นต้น

การบันดาลให้สสารและพลังงานเป็นไปต่างๆ นี ในทางศาสนาเราเรียกว่า “อิทธิวิธิ” หรือการแสดงฤทธิ์ ซึ่งจิตเป็นอภิญญาประเภทหนึ่ง ทั้งนี้ **อภิญญาหมายถึงความสามารถพิเศษของจิต ซึ่งมีอยู่สองประเภทคือ อภิญญาประเภทที่หนึ่ง เป็นความสามารถพิเศษในการรับรู้สิ่งต่างๆ ในจักรวาล และอภิญญาประเภทที่สอง เป็นความสามารถพิเศษในการขับเคลื่อนและเปลี่ยนแปลงสสารและพลังงาน** ซึ่งก็คือจิตจลน์หรือการแสดงฤทธิ์ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั่นเอง

จิตที่มีอภิญญาประเภทที่หนึ่ง นั้น จะมีความสามารถในการรับรู้นอกเหนือประสาทสัมผัสทั้งห้า เช่น ตาทิพย์ หูทิพย์ การรู้ใจคนอื่นหรือโทรจิต (เจโตปริยญาณ) การเห็นอนาคต การเห็นอดีต การระลึกชาติ เป็นต้น ในบทความนี้เราจะไม่กล่าวถึงอภิญญาประเภทนี้ต่อไปอีก เนื่องจากเราต้องการจะกล่าวถึงอภิญญาประเภทที่สอง หรือ จิตจลน์ หรืออิทธิวิธิโดยเฉพาะ ตามขอบบทความที่ได้ตั้งไว้

จิตจลน์หรืออภิญญาประเภทที่สอง ความจริงไม่ใช่เรื่องลึกลับหรือปาฏิหาริย์ เพราะเป็นสิ่งที่จิตของมนุษย์และสัตว์ใช้อยู่เป็นประจำวัน เพียงแต่เราไม่ทันได้นึกกันเท่านั้นเอง เพราะเรามัวแต่จะนึกว่าการแสดงฤทธิ์จะต้องเป็น

เรื่องของปฎิหาริย์เท่านั้น ซึ่งก็มีความถูกต้องอยู่บ้าง เพราะการแสดงฤทธิ์ประเภทเสกเปลี่งต่างๆ เช่น การเหาะหรือการเสกเป่าวัตถุจากกลางอากาศหรือการบันดาลให้ก้อนเนื้อมะเร็งหายไป ฯลฯ จะต้องอาศัยอำนาจของจิตที่เป็นสมาธิอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นอำนาจที่จะต้องฝึกฝนมานานอย่างหนักและอย่างสม่ำเสมอ และต้องอาศัยบุญบารมีอย่างมาก แต่ความจริงจิตเจ้านั้นยังมีอีกชนิดหนึ่ง คือชนิดชีวิตประจำวัน ซึ่งธรรมชาติจัดหาไว้ให้เราแล้ว โดยเราไม่ต้องฝึกฝนแต่ประการใด แต่เป็นความจำเป็นที่ธรรมชาติจำต้องให้ความสามารถนี้แก่เรา มิฉะนั้นสิ่งมีชีวิตก็มิอาจเกิดขึ้นได้ในจักรวาล สำหรับผู้ที่เชื่อว่ามิพระเจ้า ก็คงต้องกล่าวว่า ถ้าพระเจ้าต้องการสร้างคนและสัตว์ขึ้นในจักรวาล พระเจ้าก็ต้องประทานความสามารถในทางจิตเจ้านี้ให้แก่คนและสัตว์ด้วย หรือถ้ากล่าวอย่างทฤษฎีวิวัฒนาการทางวิทยาศาสตร์ ก็ต้องบอกว่า ความสามารถในทางจิตเจ้านี้ได้พัฒนาขึ้นมาพร้อมๆ กับสิ่งมีชีวิต ตั้งแต่สิ่งมีชีวิตชั้นต่ำ ซึ่งมีความสามารถนี้แต่เพียงเล็กน้อย และค่อยๆ พัฒนาจนแก่งขึ้นและแก่งขึ้นอย่างสม่ำเสมอตามความสลับซับซ้อนของสิ่งมีชีวิตนั้นๆ จนถึงมนุษย์ ความสามารถนี้จึงได้พัฒนาอย่างสูงสุด ทำให้มนุษย์มีความเก่งมากที่สุด ในบรรดาสสิ่งมีชีวิตทั้งหลายในโลก

ความสามารถในทางจิตเจ้านี้ ซึ่งได้พัฒนาขึ้นมาพร้อมๆ กับวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตนี้เป็นอย่างไร? อย่าลืมว่า

จิตเจ้านี้คือการควบคุมและการขับเคลื่อนวัตถุโดยจิต ซึ่งคำว่าวัตถุในที่นี้ไม่จำเป็นต้องเป็นสสารและพลังงานที่อยู่ภายนอกร่างกายของเรา แต่อาจจะเป็นตัวร่างกายของเราเองก็ได้ ในกรณีที่วัตถุอยู่ภายนอกร่างกายของผู้ที่แสดงอำนาจจิต ก็จะเป็นเรื่องของปฎิหาริย์ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เช่น การขับเคลื่อนโต๊ะเก้าอี้ให้ลอยได้ การขับเคลื่อนหัวใจคนไข้ให้ความดันโลหิตลดลง การขับเคลื่อนพระบรมสารีริกธาตุให้มีจำนวนเพิ่มขึ้น ฯลฯ เป็นต้น แต่ในกรณีที่เป็นการขับเคลื่อนร่างกายของเราเอง ความจริงก็เป็นปฎิหาริย์เหมือนกัน แต่เราไม่ค่อยรู้สึกกัน เพราะนี่ว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา และนี่ว่าผู้ที่ขับเคลื่อนร่างกายไม่ใช่จิต แต่เป็นระบบประสาทของเราเอง เช่น การขับเคลื่อนเท้าให้เตะบอลล์ การขับเคลื่อนปากให้พูด การขับเคลื่อนมือให้หมุนพวงมาลัยรถ ฯลฯ เป็นต้น

ที่ว่าร่างกายถูกขับเคลื่อนด้วยระบบประสาท ซึ่งส่งสัญญาณมายังกล้ามเนื้อในส่วนต่างๆ ของร่างกาย ก็มีความถูกต้องคืออยู่ แต่ที่ว่าเราไล่ถอยหลังไปเรื่อยเราเจออะไร? อวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายถูกขับเคลื่อนด้วยกล้ามเนื้อ กล้ามเนื้อถูกขับเคลื่อนด้วยสัญญาณประสาท สัญญาณประสาทถูกขับเคลื่อนด้วยสัญญาณไฟฟ้าและสัญญาณเคมีในเซลล์สมอง และในที่สุดเซลล์สมองถูกขับเคลื่อนด้วยอะไร??? เราไม่มีทางที่จะหาคำตอบอื่นใดได้ นอกจากคำว่า **เซลล์สมองถูกขับเคลื่อนด้วย**

“จิต” เพราะมิฉะนั้นก็ต้องตอบว่าสมองทำงานอย่างสะเปะสะปะ เซลล์สมองส่วนไหนอยากจะทำอะไรก็ทำ อยากส่งสัญญาณไปบังคับกล้ามเนื้อส่วนไหนอย่างไรก็ส่งไป ทำให้คนเราเคลื่อนไหวอย่างสะเปะสะปะไปหมด อยากตีใครก็ตี อยากเตะใครก็เตะ อยากจูดใครก็จูด ฯลฯ เช่นนั้นหรือ? ซึ่งเป็นไปไม่ได้ เพราะเราทราบดีว่า การทำงานของร่างกายจะต้องมีความหมายและมีวัตถุประสงค์อยู่ตลอดเวลา เนื่องจากมีจิตคอยสั่งการอยู่เบื้องหลังนั่นเอง

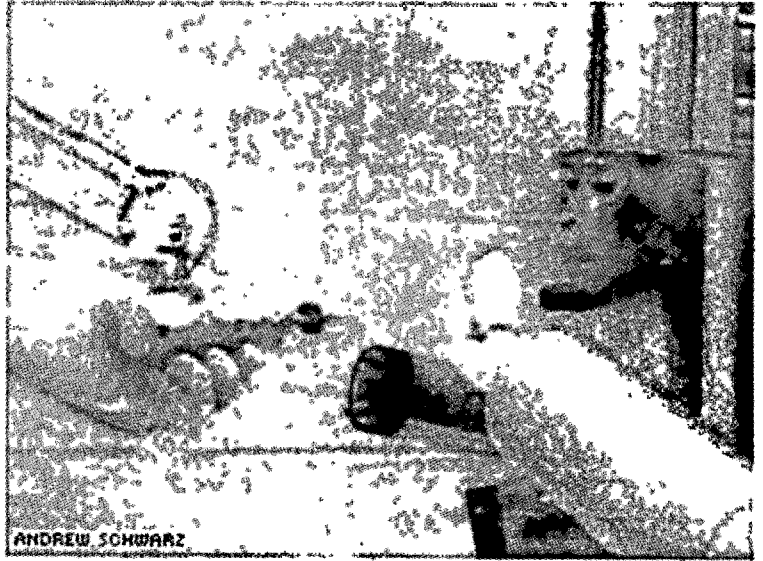
แต่ในระบอบวิธีการควบคุมของจิตที่มีต่อส่วนต่างๆ ของร่างกายนั้น จิตไม่ได้สั่งหรือบันดาลมาที่กล้ามเนื้อที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น ถ้าเราจะเดิน จิตจะไม่สั่งกล้ามเนื้อโดยตรง แต่จะสั่งที่เซลล์สมองในบริเวณที่เกี่ยวข้องเท่านั้น แล้วสัญญาณสั่งงานจะเดินทางจากสมองมาถึงกล้ามเนื้อต่อไป ซึ่งเป็นวิธีที่ง่าย มีประสิทธิภาพ และได้ผลมากกว่า การที่จิตจะสั่งกล้ามเนื้อโดยตรง ซึ่งอาจจะสั่งถูกสั่งผิด หรือสั่งแล้วกล้ามเนื้อไม่ทำงานก็ได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ร่างกายทุกส่วนถูกควบคุมด้วยสมอง สมองเปรียบดังศูนย์กลางหรือ “หัวใจ” ของร่างกาย ดังนั้นจิตจึงเพียงแต่คุม “หัวใจ” ไว้เป็นพอ เปรียบเสมือนข้าศึกผู้รบชนะ จะคุมแต่เฉพาะเจ้าเหนือหัวองค์เดียวของผู้รบแพ้ แล้วเจ้าเหนือหัวจะต้องสั่งการลงไปเพื่อให้ราษฎรทั่วทั้งเขตแดนปฏิบัติตามที่ผู้ชนะต้องการ ถ้าเจ้าเหนือหัวนั้นไม่กระทำตาม ผู้ชนะก็เพียงแต่เปลี่ยนองค์เจ้าเหนือหัวเสีย

ก็สำเร็จประโยชน์ โดยไม่จำเป็นต้องลงไป
ไปยุ่งวุ่นวายกับราษฎรในทุกหัวระแหง ซึ่ง
จะเป็นการลำบากและไม่เป็นผลดีมาก
เท่ากับการคุมเจ้าเหนือหัวแต่เพียงองค์
เดียว ดังนั้น วิธีที่จิตจะคุมร่างกายอย่าง
ง่ายที่สุดคือคุมเฉพาะเซลล์สมองก็พอ
ซึ่งในการคุมเซลล์สมองที่เป็นวัตถุนี้ จิต
จะต้องใช้ความสามารถในทางจิตจลน์
นั่นคือ จิตต้อง “บันดาล” ให้เซลล์
สมองกระทำอย่างที่จิตต้องการ ใน
ทำนองเดียวกับปฎิหาริย์ต่างๆ เช่น การ
บันดาลเซลล์มะเร็งให้หายไป เป็นต้น

เรื่องของการบันดาลของจิตที่
กระทำต่อเซลล์สมองนี้ ในปัจจุบันนัก
วิทยาศาสตร์สามารถทำการทดลองให้
เห็นจริงได้แล้ว นั่นคือนักวิทยาศาสตร์
จะให้จิตคิด และความคิดของจิตนี้
จะไปกระทำต่อเซลล์สมอง ทำให้กล้ามเนื้อ
ในอวัยวะส่วนที่เกี่ยวข้องทำงานได้
และยิ่งกว่านั้น ถ้าเรานำสัญญาณจาก
สมองไปบังคับวัตถุต่างๆ ที่อยู่ภาย
นอกร่างกายซึ่งทำเป็นอวัยวะเทียม วัตถุ
นั้นก็ทำงานเช่นเดียวกับกล้ามเนื้อ
ส่วนนั้นๆ เช่นกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง
เมื่อจิตเพียงแต่คิดเท่านั้น อวัยวะจริง
หรืออวัยวะเทียมก็จะทำงานตามที่จิต
ต้องการ

การทดลองของนักวิทยาศาสตร์
ดังกล่าวกระทำที่คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยพิตสเบิร์ก รัฐเพนซิลเว
เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยนัก
วิทยาศาสตร์ได้ทดลองกับลิง คือได้
สอดขั้วไฟฟ้าขนาดเล็กมาก เล็กเท่ากับ
เส้นผมมนุษย์ เข้าไปในเนื้อ

ลิงอำนาจจิต ลิงใช้เพียงความคิดบันดาลหรือบังคับให้แขนกลรับอาหารที่มนุษย์ส่งให้ แล้ว
ป้อนอาหารให้ตนเอง

สมองบริเวณมอเตอร์คอร์เท็กซ์ ซึ่งเป็น
สมองส่วนที่มีหน้าที่ควบคุมการเคลื่อนไหว
ของแขนและขา ขั้วไฟฟ้านั้นจะต่อ
กับแขนกล ซึ่งเมื่อลิงนั้นเพียงแคคิด
จะให้แขนกลทำอะไร แขนกลก็
จะกระทำตามทุกอย่างดุจดังแขนจริง
ของตัวเอง!

ความหมายของการทดลองก็คือ
เมื่อไม่มีการสอดขั้วไฟฟ้าเข้าไปในสมอง
จิตของลิงจะคิดและจะบันดาลเซลล์
สมองบริเวณมอเตอร์คอร์เท็กซ์ให้ส่ง
สัญญาณสั่งการไปยังแขนและขาให้
ทำงานตามความคิดของจิตนั้น แต่เมื่อ
เราต่อสายไฟฟ้าจากสมองส่วนมอร์
เตอร์คอร์เท็กซ์ออกมายังแขนกล ซึ่ง
เป็นแขนเทียมที่ประดิษฐ์ให้ทำงานเลียน
แบบแขนจริง สัญญาณจากสมองก็จะ
ส่งมายังแขนกล (พร้อมกับส่งไปยังแขน
จริงด้วย) ซึ่งจะทำให้แขนกลนั้นทำงาน

แทนแขนจริงได้ นั่นคือเมื่อจิตคิด จิต
ก็จะสั่งเซลล์สมองให้ส่งไปยังแขนกล
แขนกลก็จะทำงานเหมือนแขนจริง ส่วน
แขนจริงนั้นเราอาจจะผูกมัดเอาไว้ก็ได้
มีฉะนั้นแขนจริงกับแขนกลอาจจะแย่ง
กันทำงาน ยุ่งกันไปใหญ่!

ในการทดลองนี้ เมื่อนักวิทยา
ศาสตร์ต่อสัญญาณจากสมองส่วนมอ
เตอร์คอร์เท็กซ์ของลิงเข้ากับแขนกล
แล้ว นักวิทยาศาสตร์ได้สอดแขนจริงทั้ง
สองแขนของลิงไว้ในท่อแข็ง (คล้ายๆ
แกนกลางขนาดใหญ่ของกระดาษทิชชู)
ทำให้แขนจริงเคลื่อนไหวไม่ได้ ต่อไปนัก
วิทยาศาสตร์ได้นำของกินมาล่อ เช่น
ขนมมาร์ชเมลโลว์ และองุ่น และเมื่อ
ลิงคิดจะหยิบของกิน แขนกลก็จะทำ
งานหยิบของกินนั้นเข้าสู่ปากของลิงได้
ไม่ผิดกับการทำงานของแขนจริงเลย!
เพียงแคคิด แขนกลก็หยิบแล้ว นี่คือ

อำนาจจิตจลน์ หรือปาฏิหาริย์แห่งอำนาจจิตที่ใช้ขับเคลื่อนวัตถุ มิใช่หรือ?

จากการทดลองนี้ แสดงว่าจิตและสมองควบคุมกล้ามเนื้อโดยเพียงแต่วางแผนหรือคิดเท่านั้นว่าจะให้กล้ามเนื้อแขนขาทำอะไร กล้ามเนื้อก็จะทำตาม โดยจิตไม่ได้ไปบังคับกล้ามเนื้อแต่ละชิ้นแต่ละส่วนในรายละเอียด ให้ขับเคลื่อนแขนขาไปที่ละย่างทีละขุมแต่ประการใด

ต่อไปการทดลองเช่นนี้จะเป็นการประโยชน์มากในการพัฒนาแขนขาเทียมสำหรับผู้ที่ถูกตัดแขนตัดขาเนื่องด้วยอุบัติเหตุ หรือด้วยเหตุใดก็ตาม รวมทั้งผู้ที่เป็นโรคอัมพาต เป็นโรคไขสันหลังเสื่อม เป็นโรคกล้ามเนื้อเสื่อม

และเป็นโรคแขนขาสั้นหรือโรคพาร์กินสันด้วย

ท่านจะเห็นว่า เมื่อเราคิด สมองก็จะสั่งให้อวัยวะในตัวเราทำงาน และถ้าเราต่อสัญญาณจากสมองไปยังอวัยวะเทียมภายนอกตัวเราด้วย อวัยวะเทียมนั้นก็ทำงานด้วย ซึ่งคำว่า “ต่อสัญญาณ” ในที่นี้ ไม่จำเป็นต้องต่อด้วยสายไฟฟ้า แต่อาจต่อด้วยคลื่นวิทยุซึ่ง “ไร้สาย” ก็ได้ ทำให้เห็นว่าจิตอาจสั่งสิ่งต่างๆ ภายนอกร่างกายได้โดยไม่มีสายต่อเชื่อมโยงให้เห็นแต่ประการใด และถ้าต่อไปแทนที่จะเป็นอวัยวะเทียมกลับเป็นเครื่องจักรเครื่องยนต์ต่างๆ หรือเป็นอาวุธ หรือเป็นระเบิดล่ะ จะเกิด

อะไรขึ้น? คำตอบง่ายนิดเดียว “ก็เพียงแต่คิดเท่านั้น สิ่งนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นอย่างไรมีก็ตามก็จะ ‘เดินเครื่อง’ หรือทำงานได้ เช่น ลูกกระเบิดอาจจะระเบิดได้เองด้วยความคิด รถอาจขับเคลื่อนไปเองได้ด้วยความคิด หรือปืนอาจยิงเองได้ด้วยความคิด ฯลฯ เป็นต้น” ความคิดอย่างเดียวสามารถทำได้ทุกอย่าง ไม่มีทางอับจนอย่างแน่นอน จึงขอกล่าวว่า “จิตยอมจะไม่จน ถ้ามีจิตจลน์” หรือ “จิตจลน์ ... ไม่จนจิต!” นั่นเอง

ปัญญาจากษุ

ใบสมัครสมาชิกสมาชิกรายเดือนรายสองเดือน ของมหาวิทยาลัย

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ชื่อ ..... ฉายา/นามสกุล.....

ที่ติดต่อทางไปรษณีย์ .....

..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์ .....

ประสงค์สมัครเป็นสมาชิกรายเดือนรายสองเดือนรายสองเดือน เป็นเวลา ... ปี (ค่าสมาชิก ๑ ปี ๖ ฉบับ ๑๒๐ บาท รวมค่าส่ง) ได้แนบขนาดิต/ตัวแลกเงิน จำนวน ... . บาท สั่งจ่าย ปท.บางลำภู ในนามผู้จัดการ รต.จ่านง คันธิก สำนักงานกองวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ถนนพระสุเมรุ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐ โทร ๐๒ ๒๕๒ ๕๓๐๒, ๐๒ ๒๕๑ ๖๔๒๗, ๐๒ ๒๕๒ ๕๑๐๕ โทรสาร ๐๒ ๒๕๑ ๐๒๕๔

นับตั้งแต่การร่างรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นต้นมา พบว่าในหลายวาระมีกลุ่มบุคคลเสนอให้มีการบรรจุศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศไทยด้วย จากการศึกษารัฐธรรมนูญของนานาชาติอารยประเทศประมาณ ๑๗๑ ประเทศ ในเรื่องเกี่ยวกับศาสนาพบว่าในรัฐธรรมนูญของนานาชาติได้มีการกำหนดหลักการในเรื่องเกี่ยวกับศาสนาที่สำคัญ ๒ ประการ คือ

(๑) การสถาปนาศาสนาประจำชาติ การสนับสนุนการดำเนินงานของศาสนา และองค์กรทางศาสนา และ

(๒) การกำหนดกรอบในเรื่องสิทธิและเสรีภาพในการนับถือศาสนา โดยมีวัตถุประสงค์หลักของการบัญญัติไว้ เพื่อทำนุบำรุงศาสนาประจำชาติของตน และให้เสรีภาพทุกศาสนาในการนับถือศาสนา การปฏิบัติตามความเชื่อทางศาสนาของตนได้ภายใต้ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง

จากการศึกษารัฐธรรมนูญของนานาชาติประเทศพบแนวทางการบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญนานาชาติสามารถแยกเป็น ๓ กลุ่มที่สำคัญดังนี้

(๑) กลุ่มประเทศที่ไม่มีกำหนดเรื่องศาสนาประจำชาติไว้ในรัฐธรรมนูญ มีประมาณ ๗๒ ประเทศ ได้แก่ Angola Azerbaijan Belrarus Belgium Benin Bosnia and Herzegovina Botswana Burkina Faso Burma Burundi Canada Cape Verde Central African Chad China Congo Czech Croatia Cuba Eritrea Estonia Ethiopia Gabon Ghana Guyana France Haiti Hungary India Japan Kazakhstan Kenya Kyrgsztan Latvia Lesotho Luxembourg Mauritius Mexico Micronesia Moldova Montenegro Mongolia Mozambique Namibia Netherland Niger Portugal Romania Russia Saint Lucia Senegal Serbia Seychelles South Korea Sierra Leon Singapore Slovakia Slovenia Sweden Taiwan Tajikistan Turkmenistan Turkey Uzbekistan Uganda Ukraine United States of America Vanuatu Vietnam Zaire Zambia Zimbabwe

โดยในกลุ่มประเทศนี้มีบางประเทศรัฐธรรมนูญจะกำหนดไว้ชัดเจนว่าห้ามมีการกำหนดเรื่องศาสนาประจำชาติ เช่น Australia Turkey Micronesia Russia Serbia เป็นต้น และในบางประเทศแม้ไม่ได้กำหนดเรื่องศาสนาประจำชาติไว้ในรัฐธรรมนูญแต่รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้รัฐต้องให้เงินสนับสนุนผู้สอนศาสนา เช่น Belgium Luxembourg และในบางประเทศพบว่ามีธรรมเนียมปฏิบัติในการสาบานตนต่อพระเจ้าต่อคัมภีร์ทางศาสนาในการเข้ารับตำแหน่งของผู้นำประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

(๒) กลุ่มประเทศที่มีการกำหนดศาสนาประจำชาติไว้ในรัฐธรรมนูญ มีประมาณ ๓๖ ประเทศ โดยอาจแยกประเทศตามศาสนาประจำชาติ ดังนี้

๒.๑ ศาสนาพุทธ มี ๑ ประเทศ ได้แก่ Cambodia

๒.๒ ศาสนาคริสต์ มี ๑๐ ประเทศ ได้แก่ Armenia Costa Rica Denmark Great Britain (England /Scotland) Iceland Lichtenstein Malta Monaco Norway

๒.๓ ศาสนาอิสลาม มีประมาณ 25 ประเทศ ได้แก่ Afghanistan Algeria Bahrain Bangladesh Brunei Djibouti Egypt Iran Iraq Jordan Kuwait Libya Malaysia Maldives Mauritania Morocco Oman Pakistan Qatar Saudi Arabia Somalia Syria Tunisia Western Sahara Yemen

โดยมีข้อสังเกตว่าประเทศที่กำหนดให้ศาสนาคริสต์เป็นศาสนาประจำชาติจะกำหนดเป็นเฉพาะนิกายเท่านั้น เช่น Roman Catholic /Eastern Orthodox หรือ Evangelical Lutheran เป็นต้น สำหรับในกลุ่มประเทศที่กำหนดให้ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติที่กำหนดเฉพาะนิกายใดนิกายหนึ่งเป็นศาสนาประจำชาตินั้นที่พบมีเพียงประเทศเดียว คือ Iran

ที่กำหนดนิกาย twelver Ja'fari school เป็นศาสนาประจำชาติ และในบางประเทศจะกำหนดให้เฉพาะในส่วนของประเทศชาติที่ต้องนับถือนิกายใดนิกายหนึ่ง ได้แก่ Maldives กำหนดให้ประธานาธิบดีต้องเป็น Sunni

(๓) กลุ่มประเทศที่ให้ความสำคัญแก่ศาสนาใดศาสนาหนึ่งไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยไม่ได้กำหนดให้เป็นศาสนาประจำชาติ มีประมาณ ๖๒ ประเทศ กลุ่มประเทศเหล่านี้อาจแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

๓.๑ กลุ่มประเทศที่ระบุศาสนาใดศาสนาหนึ่งขึ้นเป็นศาสนาที่มีความสำคัญพิเศษ มีประมาณ ๒๑ ประเทศ โดยอาจแย่งแยกประเทศตามศาสนาได้ดังนี้

(ก) ศาสนาพุทธ มีประมาณ ๔ ประเทศ ได้แก่ Thailand Sri Lanka Bhutan Laos ระบุให้มีการอุปถัมภ์และส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาที่มีคนส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน

(ข) ศาสนาคริสต์ มีประมาณ ๑๕ ประเทศ ได้แก่ **Andorra Argentina Bolivia Bulgaria Cyprus Finland Greece Panama Poland East Timor Italy Marcedonia Spain Tonga Tuvalu** ระบุชื่อศาสนา และนิกายที่มีการนับถือมาช้านาน

(ค) ศาสนาอิสลาม มี ๒ ประเทศ ได้แก่ **Sudan Comoros** ระบุการเป็นศาสนาที่มีผู้นับถือจำนวนมากและมีอิทธิพลในการปกครองประเทศ

ทั้งนี้ ไม่นับกรณีศาสนาฮินดูซึ่งเดิมมี ๑ ประเทศ ได้แก่ Nepal ซึ่งรัฐธรรมนูญก่อนปี ค.ศ ๒๐๐๘ ระบุให้ Nepal เป็นราชอาณาจักรฮินดู แต่รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ไม่ได้กำหนดให้เป็นรัฐฮินดูอีกต่อไป และกรณี ลัทธิอื่นๆ ซึ่งมี ๑ ประเทศ ได้แก่ North Korea ระบุให้ยึดมั่นในหลักความคิดของผู้นำประเทศที่เรียกว่า **Juche idea**

๓.๒ กลุ่มประเทศที่ไม่กำหนดเรื่องศาสนาประจำชาติ แต่ประกาศความเชื่อในพระเจ้า กำหนดให้มีการสาบานตนในการเข้ารับตำแหน่งต่อพระเจ้า มีประมาณ ๕๑ ประเทศ ได้แก่ **Albania Antigua-Barbuda Australia Bahamas Barbados Belize Brazil Colombia Dominica Equatorial Fiji Gambia Germany Grenada Ireland Indonesia Jamaica Kiribati Lebanon Liberia Lithuania Madagascar Malawi Mali Marshall Island Nigeria Northern Ireland Palau Papua New Guinea Paraguay Philippines Rwanda Saint Kitts Nevis Saint Vincent Samoa South Africa Switzerland Trinidad UAE**

กลุ่มประเทศเหล่านี้ไม่น่าจะประกาศตนว่ามีความเชื่อในพระเจ้าแต่ไม่ได้ระบุศาสนาว่าหมายถึงพระเจ้าในศาสนาใด แม้จะมีบางประเทศที่อ้างว่าเป็น Secular State ก็ตาม แต่ในบางประเทศก็จะระบุชัดว่ามีความเชื่อในทางคริสเตียน เช่น **Bahamas Fiji Northern Ireland**

Papua New Guinea Paraguay Tuvalu เป็นต้น ทั้งนี้ โปรดดูรายละเอียดในการแยกรายประเทศที่มีการบัญญัติเกี่ยวกับศาสนาประจำชาติไว้ในรัฐธรรมนูญของนานาประเทศตามตารางข้างท้ายนี้ โดยมีข้อสังเกตในการรวบรวมข้อมูลตามตารางดังกล่าว ดังนี้

(๑) การค้นคว้ารัฐธรรมนูญของบางประเทศมีข้อจำกัดในเรื่องภาษา อาทิ ในกรณีประเทศในกลุ่มที่ใช้ภาษาสเปนส่วนใหญ่ เช่น ประเทศในกลุ่มทวีปอเมริกาใต้ หลายประเทศยังไม่มีการแปลรัฐธรรมนูญเป็นภาษาอังกฤษ จึงไม่อาจนำมาเสนอในที่นี้ได้

(๒) ข้อมูลของรัฐธรรมนูญของบางประเทศอาจเปลี่ยนแปลงไปแล้ว แต่หากไม่พบฉบับใหม่ก็จะอาศัยข้อมูลฉบับเก่าไปพลางก่อนเพื่อเป็นเอกสารอ้างอิงทางประวัติศาสตร์ได้ เช่น เนปาล ได้เปลี่ยนแปลงระบบการปกครองจากระบอบกษัตริย์เป็นสาธารณรัฐแล้ว แต่ยังไม่สามารถค้นรายละเอียดเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้ พบเพียงร่างรัฐธรรมนูญ ๒๐๐๗ ซึ่งร่างฉบับดังกล่าวไม่มีการบัญญัติให้เป็นรัฐฮินดูอีกต่อไป จึงยังไม่มีความชัดเจนว่าความสำคัญของศาสนาฮินดูในประเทศเนปาลจะเปลี่ยนแปลงเป็นประการใด

(๓) บทความนี้ได้จัดกลุ่มประเทศเป็น ๓ ลักษณะ โดยพยายามที่จะรวบรวมลักษณะของประเทศที่ใกล้เคียงกันไว้ด้วยกัน ซึ่งผู้อ่านอาจเห็นแตกต่างได้ในการจัดกลุ่มประเทศ

(๔) การพิจารณารัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศจะพิจารณาในส่วนที่เป็นอารัมภบทด้วยเพราะพบว่าในหลายประเทศได้กล่าวถึงเรื่องศาสนาไว้ในที่ดังกล่าวด้วย ซึ่งข้อมูลดังกล่าวอาจมีผลต่อการตีความการใช้รัฐธรรมนูญตามวาระโอกาสได้

(๕) ในรายละเอียดเรื่องเสรีภาพในทางศาสนาและการให้การสนับสนุนกิจกรรมทางศาสนา ของรัฐไม่ได้นำมาใส่รวมไว้ในตารางนี้ด้วย

ตารางแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับบทบัญญัติเรื่องศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญของนานาประเทศ

ลำดับ	ประเทศ	มี	ไม่มี	อื่นๆ	หมายเหตุ
1.	Afghanistan	/			ศาสนาอิสลาม ประชาชนนับถือต้องเป็นมุสลิม
2.	Albania			/	มีการประกาศความเชื่อพระเจ้าในส่วนอารัมภบท กำหนดให้ไม่มีศาสนาประจำชาติ
3.	Algeria	/			ศาสนาอิสลาม ประชาชนนับถือต้องเป็นมุสลิม ห้ามการแก้ไขรัฐธรรมนูญเรื่องศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ
4.	Andorra			/	รับรองการดำเนินงานของ Roman Catholic Church
5.	Angola		/		กำหนดให้เป็น Secular State รัฐต้องพิทักษ์ศาสนสถาน ห้ามการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่กระทบต่อความเป็น Secular State
6.	Antigua-Barbuda			/	ประกาศความเชื่อในพระเจ้า
7.	Argentina			/	อุปถัมภ์ Roman Catholic Apostolic
8.	Armenia	/			Armenian Apostolic
9.	Australia			/	ห้ามการสถาปนาศาสนาประจำชาติ/ประกาศความเชื่อในพระเจ้า
10.	Azerbaijan		/		กำหนดให้เป็น Secular State รัฐและศาสนาแยกจากกัน การศึกษาต้องไม่เกี่ยวกับศาสนา
11.	Bahamas			/	ประกาศความเชื่อในพระเจ้าและคริสเตียน
12.	Bahrain	/			ศาสนาอิสลาม กษัตริย์มีหน้าที่ปกป้องศาสนา
13.	Bangladesh	/			ศาสนาอิสลาม
14.	Barbados			/	มีการประกาศความเชื่อพระเจ้าในอารัมภบท
15.	Belarus		/		ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและศาสนาให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย
16.	Belgium		/		กำหนดให้รัฐสนับสนุนเงินเดือนและบำนาญแก่ผู้สอนศาสนา (religious leader)
17.	Belize			/	มีการประกาศความเชื่อพระเจ้าในอารัมภบท
18.	Benin		/		กำหนดให้เป็น Secular State
19.	Bhutan			/	ร่างรัฐธรรมนูญ /กำหนดให้ศาสนาพุทธเป็น spiritual heritage of Bhutan
20.	Bolivia			/	รับรอง Roman Catholic Apostolic
21.	Bosnia and Herzegovina		/		

ลำดับ	ประเทศ	มี	ไม่มี	อื่นๆ	หมายเหตุ
22.	Botswana		/		
23.	Brazil			/	มีการประกาศความเชื่อพระเจ้าในอารัมภบท ห้ามการสถาปนาและช่วยเหลือศาสนา
24.	Brunei	/			ศาสนาอิสลาม
25.	Bulgaria			/	กำหนดให้ Eastern Orthodox Christianity เป็น traditional religion องค์การทางศาสนาแยกจากรัฐ
26.	Burkina Faso		/		กำหนดให้เป็น secular state
27.	Burma		/		-ร่างรัฐธรรมนูญ 2008 และรัฐธรรมนูญปี 1974 ไม่กำหนดศาสนาประจำชาติ -รัฐธรรมนูญในอดีตปี 1947 เคยให้การรับรองศาสนาพุทธให้มีสถานะพิเศษเหนือกว่าศาสนาอื่น
28.	Brundi		/		
29.	Cambodia	/			ศาสนาพุทธ
30.	Canada		/		
31.	Cape Verde		/		ศาสนาและรัฐแยกออกจากกัน
32.	Central African		/		
33.	Chad		/		กำหนดให้เป็น secular state ห้ามการแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับความเป็น Secular State
34.	China		/		
35.	Colombia			/	กำหนดให้ประธานาธิบดีสาบานตนต่อพระเจ้า มีการประกาศความเชื่อในพระเจ้า (เดิมก่อน 1997 คาทอลิกเป็นศาสนาประจำชาติ)
36.	Comoros			/	กล่าวถึงอิทธิพลของศาสนาอิสลามในการปกครองประเทศ
37.	Congo		/		กำหนดให้เป็น secular state
38.	Costa Rica	/			Roman Catholic Apostolic
39.	Croatia		/		ศาสนาและรัฐแยกออกจากกัน
40.	Cuba		/		ศาสนาและรัฐแยกออกจากกัน
41.	Cyprus			/	กำหนดให้มี Communal Chamber ดูแลเรื่องศาสนา และมีการรับรองการดำเนินการ Autocephalous Greek Orthodox Church of Cyprus
42.	Czech		/		

ลำดับ	ประเทศ	มี	ไม่มี	อื่นๆ	หมายเหตุ
43.	Denmark	/			Evangelical Lutheran Church ซึ่งรัฐต้องสนับสนุน กษัตริย์ต้องนับถือศาสนาดังกล่าว
44.	Djibouti	/			ในอารัมภบทกำหนดให้ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ
45.	Dominica			/	ประกาศความเชื่อในพระเจ้า
46.	East Timor			/	รัฐรับรองการมีส่วนร่วมของ Catholic Church ในการต่อสู้เพื่อปลดปล่อยชาติ / ประธานาธิบดีสาบานตนต่อพระเจ้า/ศาสนาแยกจากรัฐ
47.	Egypt	/			ศาสนาอิสลาม/ประธานาธิบดี/สมาชิกสภา/คณะรัฐมนตรีสาบานตนต่อพระเจ้า
48.	Equatorial			/	ประกาศความเชื่อในพระเจ้า
49.	Eritrea		/		
50.	Estonia		/		ห้ามการมีศาสนาประจำชาติ
51.	Ethiopia		/		ศาสนาและรัฐแยกจากกัน ห้ามการสถาปนาศาสนาประจำชาติ
52.	Fiji			/	-ประกาศความเชื่อในพระเจ้า และอิทธิพลของศาสนาคริสต์เตียน/ ประธานาธิบดีสาบานตนต่อพระเจ้า -กำหนดให้ศาสนาและรัฐแยกจากกัน
53.	Finland			/	กำหนดให้ตรากฎหมายเกี่ยวกับองค์กรและการบริหารจัดการ Evangelic Lutheran Church
54.	France		/		
55.	Gabon		/		Secular state
56.	Gambia			/	มีประกาศความเชื่อในพระเจ้าในอารัมภบท Secular State ห้ามการตรากฎหมายเกี่ยวกับการสถาปนาศาสนาประจำชาติ
57.	Germany			/	มีประกาศความเชื่อในพระเจ้าในอารัมภบท
58.	Ghana		/		
59.	Great Britain	/			The Church of England The Church of Scotland
60.	Greece			/	Eastern Orthodox church of Christ เป็น prevailing religion in Greece ห้ามการชวนเปลี่ยนศาสนา
61.	Grenada			/	มีประกาศความเชื่อในพระเจ้าในอารัมภบท
62.	Guyana		/		secular state
63.	Haiti		/		

ลำดับ	ประเทศ	มี	ไม่มี	อื่นๆ	หมายเหตุ
64.	Hungary		/		ศาสนาและรัฐแยกกัน การตรวจกฎหมายเกี่ยวกับเสรีภาพทางศาสนาต้องได้รับเสียง 2 ใน 3 ของสมาชิกสภาผู้แทนฯ
65.	Iceland	/			Evangelical Lutheran Church
66.	India		/		
67.	Indonesia			/	ประกาศเป็นรัฐที่นับถือพระเจ้าองค์เดียว
68.	Iran	/			ศาสนาอิสลาม (Twelver Ja'fari school) และรับรอง Zoroastrian/ Jewish/ Christian
69.	Iraq	/			ศาสนาอิสลาม
70.	Ireland			/	มีประกาศความเชื่อในพระเจ้าพระเยซู ในอารัมภบท มีการสภานตามความเชื่อทางศาสนา
71.	Italy			/	กำหนดให้มีกฎหมายกำหนดความสัมพันธ์รัฐกับ Catholic church
72.	Jamaica			/	มีการสภานตนต่อพระเจ้า
73.	Japan		/		
74.	Jordan	/			ศาสนาอิสลาม กษัตริย์ต้องเป็นมุสลิม
75.	Kazakhstan		/		Secular State
76.	Kenya		/		มีศาลอิสลาม
77.	Kiribati			/	มีประกาศความเชื่อพระเจ้าในอารัมภบท/สภานตนต่อพระเจ้า
78.	Korea (N)		/		ให้เชื่อใน Juche idea
79.	Korea (S)		/		ห้ามสถาปนาศาสนาประจำชาติ ศาสนาและรัฐแยกจากกัน
80.	Kuwait	/			ศาสนาอิสลาม
81.	Kyrgyzstan		/		Secular state
82.	Laos			/	รัฐนับถือและคุ้มครองกิจกรรมของชาวพุทธและศาสนาอื่น สนับสนุนพระสงฆ์และนักบวชในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศและประชาชน
83.	Latvia		/		ศาสนาและรัฐแยกจากกัน
84.	Lebanon			/	มีการสภานตนต่อพระเจ้า กำหนดให้ผู้นำทางศาสนามีสิทธิในการหารือต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญในเรื่องเสรีภาพในทางศาสนาได้
85.	Lesotho		/		

ลำดับ	ประเทศ	มี	ไม่มี	อื่นๆ	หมายเหตุ
86.	Liberia			/	มีประกาศความเชื่อในพระเจ้าในอารัมภบท ห้ามการสถาปนาศาสนาประจำชาติ
87.	Libya	/			ศาสนาอิสลาม
88.	Lichtenstein	/			Roman Catholic Church
89.	Lithuania			/	รัฐรับรอง traditional Lithuanian church และองค์การทางศาสนา บัญญัติห้ามสถาปนาศาสนาประจำชาติ
90.	Luxembourg		/		กำหนดให้มีการจ่ายเงินเดือน และบำนาญต่อผู้สอนศาสนา (ministers of religion)
91.	Macedonia			/	มีการให้สิทธิ Marcedonian Orthodox Church และศาสนาอื่นในการตั้งโรงเรียน องค์การกุศลอื่น
92.	Madagascar			/	มีประกาศความเชื่อในพระเจ้าในอารัมภบท และกำหนดให้เป็น Secular state
93.	Malawi			/	มีการสาบานตนต่อพระเจ้า
94.	Malaysia	/			ศาสนาอิสลาม
95.	Maldives	/			ศาสนาอิสลาม ประธานาธิบดีรัฐมนตรี อัยการ ต้องเป็น Sunni
96.	Mali			/	มีการสาบานตนต่อพระเจ้าและกำหนดให้เป็น Secular state
97.	Malta	/			Roman catholic Apostolic
98.	Marshall Island			/	มีประกาศความเชื่อพระเจ้าในอารัมภบท
99.	Mauritania	/			ศาสนาอิสลาม มีคณะกรรมการอิสลามที่ประธานาธิบดีแต่งตั้ง
100.	Mauritius		/		
101.	Mexico		/		
102.	Micronesia		/		ห้ามตรากฎหมายเกี่ยวกับการสถาปนาศาสนาประจำชาติ
103.	Moldova		/		
104.	Monaco	/			Catholic/apostolic/ romanine
105.	Mongolia		/		กำหนดให้ออกกฎหมายกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาและรัฐ
106.	Montenegro		/		ศาสนาแยกจากรัฐ
107.	Morocco	/			ศาสนาอิสลาม
108.	Mozambique		/		Secular State
109.	Namibia		/		Secular State

ลำดับ	ประเทศ	มี	ไม่มี	อื่นๆ	หมายเหตุ
110.	Nepal			/	-เดิมเป็น Hindu Monarchical Kingdom -ร่างรัฐธรรมนูญ 2007 ไม่พบเรื่องศาสนาฮินดู
111	Netherland			/	
112	Niger			/	รัฐและศาสนาแยกจากกัน
113	Nigeria			/	ประกาศความเชื่อในพระเจ้า ห้ามรัฐสถาปนาศาสนาประจำชาติ
114	Norway	/			Evangelic Lutheran
115.	Northern Ireland			/	ประกาศความเชื่อในพระเจ้า พระเยซู และสาบานตนต่อพระเจ้า
116	Oman	/			ศาสนาอิสลาม
117.	Paraguay			/	ประกาศความเชื่อในพระเจ้า ห้ามการสถาปนาศาสนาประจำชาติ และรับรองบทบาทของ Catholic Church ในประวัติศาสตร์สร้างชาติ
118.	Pakistan	/			ศาสนาอิสลาม /ประธานาธิบดีต้องเป็นมุสลิม /มีศาลอิสลาม
119.	Palau			/	ประกาศความเชื่อในพระเจ้า ห้ามรัฐสถาปนาศาสนาประจำชาติ
120	Panama			/	รับรองบทบาทของ Catholic Church ในประวัติศาสตร์ เป็น predominant religion
123.	Papua New Guinea			/	ประกาศความเชื่อในพระเจ้า และใช้หลักการของ Christian
124	Philippines			/	ประกาศความเชื่อในพระเจ้า ศาสนาและรัฐแยกจากกัน
125.	Poland			/	ให้กำหนดความสัมพันธ์กับ Roman Catholic Church และศาสนาอื่นโดยกฎหมาย
126.	Portugal			/	ศาสนาและรัฐแยกจากกัน
127	Qatar	/			ศาสนาอิสลาม
128	Romania			/	
129	Russia			/	Secular state ห้ามสถาปนาศาสนาประจำชาติ
130	Rwanda			/	ประกาศความเชื่อในพระเจ้า และมีการสาบานตนต่อพระเจ้า
131	Saint Kitts Nevis			/	ประกาศความเชื่อในพระเจ้าและสาบานตนต่อพระเจ้า
132	Saint Lucia			/	
133	S. Vincent			/	มีการประกาศความเชื่อในพระเจ้า
134	Samoa			/	ห้ามการสถาปนาศาสนาและให้สาบานตนต่อพระเจ้า
135	Saudi Arabia	/			ศาสนาอิสลาม

ลำดับ	ประเทศ	มี	ไม่มี	อื่นๆ	หมายเหตุ
136.	Senegal		/		Secular state
137.	Serbia		/		Secular state ห้ามสถาปนาคาสนาประจำชาติ
138.	Seychelles		/		
139.	Sierra Leon		/		
140.	Singapore		/		
141.	Slovakia		/		ศาสนาบริหารจัดการโดยตนเอง
142.	Slovenia		/		รัฐแยกจากศาสนา
143.	Somalia	/			ศาสนาอิสลาม
144.	S. Afrca			/	มีการประกาศความเชื่อในพระเจ้า
145.	Spain			/	กำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง Catholic church รวมทั้งศาสนาอื่น
146.	Sweden		/		
147.	Switzerland			/	ประกาศความเชื่อในพระเจ้า
148.	Syria	/			ศาสนาอิสลาม ประธานาธิบดีเป็นอิสลาม
149.	Sri Lanka			/	ให้ศาสนาพุทธเป็น the foremost place ให้รัฐคุ้มครอง
150.	Sudan			/	บัญญัติว่าศาสนาอิสลามเป็นศาสนาของประชาชนส่วนใหญ่
151.	Taiwan		/		
152.	Tajikistan		/		Secular state องค์การทางศาสนาไม่ยุ่งเกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐ
153.	Turkmenistan		/		Secular state องค์การทางศาสนาไม่ยุ่งเกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐ
154.	Tonga			/	มีการประกาศความเชื่อในพระเจ้า มีการสาบานตนต่อพระเจ้า และกำหนดให้วัน Sabbath day เป็นวันสำคัญ ห้ามการใช้ที่ดินของศาสนาเพื่อวัตถุประสงค์อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับศาสนา
155.	Trinidad			/	ประกาศความเชื่อในพระเจ้า
156.	Turkey		/		Secular State
157.	Tunisia	/			ศาสนาอิสลาม ประธานาธิบดีต้องเป็นมุสลิม
158.	Tuvalu			/	มีการประกาศความเชื่อในพระเจ้า เป็นรัฐที่ปฏิบัติตามหลักศาสนาคริสต์นิกาย
159.	Thailand			/	ให้อุปถัมภ์ศาสนาพุทธที่มีประชากรส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน กษัตริย์ต้องนับถือพุทธศาสนา

ลำดับ	ประเทศ	มี	ไม่มี	อื่นๆ	หมายเหตุ
160.	Uzbekistan		/		ศาสนาและรัฐไม่ยุ่งเกี่ยวกัน
161.	Uganda		/		ห้ามสถาปนาศาสนาประจำชาติ
162.	Ukraine		/		ศาสนาและรัฐไม่ยุ่งเกี่ยวกัน ไม่มีศาสนาประจำรัฐ
163.	UAE			/	มีการสาบานตนต่อพระเจ้า
164.	United States		/		มีธรรมเนียมการสาบานตนในการเข้ารับตำแหน่งของ ประธานาธิบดีต่อคัมภีร์ทางศาสนาคริสต์
165.	Vanuatu		/		
166.	Vietnam		/		
167.	Western Sahara	/			ศาสนาอิสลาม
168.	Yemen	/			ศาสนาอิสลาม
169.	Zaire		/		
170.	Zambia		/		
171.	Zimbabwe		/		

บทเพลงแห่งธรรม

พุทธัม
ธัมมัม
สังฆัม
สรณัม คัจฉามิ.....

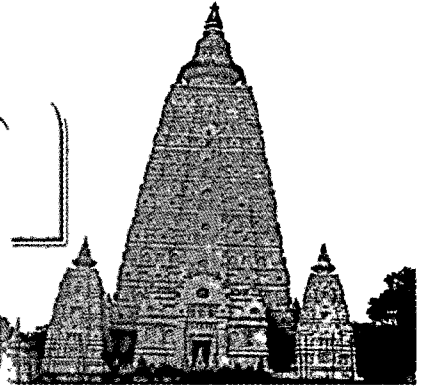
จำนวนแห่งชีวิตนับหมื่น
จำนวนแห่งสายตานับแสน
เพ่งมอง อนุสาวรีย์แห่งวิมุตติ
ขานขับบทเพลงแห่งธรรม
ประสานเสียงโหมกระหึ่มดุจเสียงเดียว

ประจำถูกเคลื่อนไหวในอ้อมมือ
บริกรรมปิดกั้น อายตนะภายนอก
จิตทุกดวงไม่มีที่ว่างสำหรับกิเลส-ตัณหาได้ซุกซอน
ศีล-สมาธิ-ปัญญา โอบอุ้มแผ่คลุมทุกอณู
ณ บริเวณ ดันพระศรีมหาโพธิ์...
อุย.....!.....
เจ้ากิเลส อนาถา
เจ้าตัณหา พเนจร
คำนี้เองจะนอนไหนเอ่ย..

ชัยมุสิก เขมามนต์

พุทธคยา - มธค ๒๐ มค ๒๘

ไปเที่ยว รอบ ๒

ขึ้นตึกแอร์แลสาวชาวภูฐาน
เมื่อถึงกาลดวงจรตอนที่สอง
สู่อินเดียหวัง ดร. ขอมากรอง
แม่นจะมองไกลตาก็คว่าไป

ให้ชีวิตมีจุดหมายได้ทิศทาง
ไม่เว้งว่างสุดคะเนทะเลใหญ่
ไม่รู้คลื่นซัดแซงแรงเพียงใด
มองเหนือได้พอเห็นแสงแสดงทาง

จากแม่แดงกล้วยบั้งทั้งอยู่บ้าน
จากหน้าหวานลูกขวัญวันฟ้าสาง
จากลูกชายนายทัพหูกอดสรรพางค์
แล้วจึงย่างขึ้นรถตู้จอดอยู่รอ

ได้วัดไทยมคธไม่อดอยาก
ของมีมากได้พึ่งพิงดีจริงหนอ
มีแม่ครัวสมใจใจดีพอ
เราจึงขอจดจำความการุณ

กราบเจดีย์ศรีคยามหาสถาน
สูงตระหง่านชวนเลื่อมใสไม่ว่ารุ่น
ใต้โพธิ์ต้นมีคนกราบซาบซึ้งบุญ
บูชาคุณพระโลกนาถกวีาวันท์

ไปตลาดสะอาดน้อยสักร้อยเท่า
มีเขมาขยะเหม็นไม่เห็นขยัน
ไม่มีคนทำสะอาดอนาถครัน
หนทางนั้นแคบคับยังกับรู

มีกลิ่นแรงแซงชานาสาเบี้ยว
เหม็นยิ่งเขี้ยวระอย่าบอภัยคอกหมู
แต่เขาอยู่กันได้นะบานู
ไม่รับรู้ด้วยเคยชินในถิ่นตน

อยู่ที่วัดนอนแฉ่วเหมือนแมวหงอย
ฝนปรอย ๆ แล้วแรงทุกแห่งหน
ประหยัดเงินจึงงดเที่ยวเปลี่ยวกลม
จึงสู้ทนรอกลับบ้านไม่นานเกิน

มาเพื่อเรียนเพียรวิชา(ตอน)ชราเพิ่ม
ป. เอกเต็มลองแลแก้ขัดเงิน
มีเวลาปากกาจ่อเขียนพอเพลิน
ให้เพื่อนเฝ้าอ่านเล่น เช่นนี้ เอย

รศ.จำนง คັນชิก

๑๕ มิ.ย. ๕๑

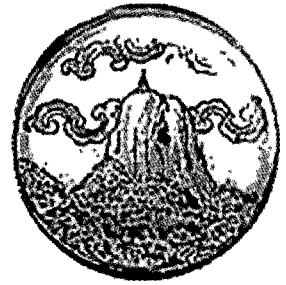
วัดไทยมคธพุทธวิปัสสนา
อินเดีย

บทความ

พระมหากษัตริย์ เกิดตลอด ดร.

คณะศาสนาและปรัชญา มจร

พทลลง เมืองหนึ่งโนรา

พทลลง เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทยที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนานตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ดังปรากฏหลักฐานจากการค้นพบขวานหินขัดในท้องที่ทั่วไปหลายอำเภอในสมัยศรีวิชัย (พุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๔) บริเวณเมืองพทลลงเป็นแหล่งชุมชนที่ได้รับวัฒนธรรมจากอินเดียในด้านพระพุทธศาสนาหลักทิมหายาน มีหลักฐานค้นพบ

เช่น พระพิมพ์ดินดิบจำนวนมากเป็นรูปพระโพธิสัตว์ รูปเทวดาโดยค้นพบบริเวณถ้ำคูหาสวรรค์ (ปัจจุบันอยู่ในบริเวณวัดคูหาสวรรค์ (พระอาราหลวง) และถ้ำเขากทะเล (เป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดพทลลง)

ต่อมาในพุทธศตวรรษที่ ๑๙ เมืองพทลลงได้ตั้งขึ้นอย่างมั่นคงภายใต้การปกครองของกรุงศรีอยุธยา ในสมัยพระบรมไตรโลกนาถ ได้ปรากฏชื่อ

เมืองพทลลง ในกฎหมายพระอัยการนาทหารหัวเมือง พ.ศ.๑๙๙๘ ระบุว่าเมืองพทลลงมีฐานะเป็นเมืองชั้นตรี ซึ่งนับได้ว่าเป็นหัวเมืองหนึ่งของพระราชอาณาจักรทางใต้ ที่ตั้งเมืองพทลลงในระยะเริ่มแรกนั้นเชื่อกันว่า ตั้งอยู่ที่เมืองสทิงพระ จังหวัดสงขลาในปัจจุบัน มักจะประสบปัญหาโดนโจมตีจากกลุ่มโจรสลัดมาเลย์ อยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มโจรสลัดตราเงาะอารและอุยงคตนะ ได้เข้าปล้นสดมภ์โจมตีเผาทำลายเมืองอยู่เนืองๆ

ข้อมูลและภาพจาก <http://www.phatthalung.go.th/>

ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๕๕

มิถุนายน - กรกฎาคม ๒๕๕๑

๓,๔๒๔,๔๗๓ ตารางกิโลเมตร หรือ ๒,๑๔๐,๒๙๖ ไร่ (พื้นดิน ๑,๙๑๙,๔๔๖ ไร่ พื้นน้ำ ๒๒๐,๘๕๐ ไร่) (กรมแผนที่ทหาร ๒๕๓๔ ; กรมการปกครอง, ๒๕๔๑) มีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอชะวอด จังหวัดนครศรีธรรมราช และอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอควนเนียง อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา และอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

ทิศตะวันออก ติดต่อกับทะเลสาบสงขลา ซึ่งเป็นน่านน้ำติดต่อกับอำเภอระโนด อำเภอกระแสสินธุ์ อำเภอสิงหนคร และ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับเทือกเขาบรรทัด ซึ่งเป็นแนวติดต่อกับอำเภอห้วยยอด อำเภอเมือง อำเภอนาโยง อำเภอย่านตาขาว และ อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

สภาพภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่มีลักษณะเป็นภูเขาและที่ราบสูง ทางด้านตะวันตกอันประกอบด้วยเทือกเขาบรรทัด มีระดับสูงจากน้ำทะเลปานกลางประมาณ ๕๐-๑,๐๐๐ เมตร ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ เช่น สวนยางพารา ส่วนไม้ผลและไม้ยืนต้น ถัดลงมาทางด้านตะวันออกเป็นที่ราบสลับที่ดอน มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางเฉลี่ย ๐-๑๕ เมตร บริเวณนี้ส่วนใหญ่ปลูกข้าว ยางพารา มะพร้าว พืชผัก และ พืชไร่ชนิดต่างๆ

โดยมีอัตราความลาดชัน ๑:๑,๐๐๐ จากทิศตะวันตกมาสู่ทิศตะวันออกของจังหวัด

จังหวัดพัทลุงตั้งอยู่บริเวณชายฝั่งตะวันออกของแหลมมลายู หรือ แหลมทอง (Golden Khersonese) ซึ่งตั้งอยู่ทางภาคใต้ของประเทศไทยหรือฝั่งตะวันตกของกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา (Songkhla Lake Basin) นับเป็นจังหวัด ที่มีเนื้อที่มากเป็นอันดับที่ ๑๐ ของภาคใต้และเป็นอันดับที่ ๕๘ ของประเทศไทยย้ายเมืองพัทลุงออกจากเมืองสงขลาตั้งแต่นั้นและมาตั้งเมืองอยู่ที่เขาชัยบุรีตลอดมาจนกระทั่งสิ้นกรุงศรีอยุธยาเมื่อปี พ.ศ.๒๓๑๐

ในสมัยธนบุรีและรัตนโกสินทร์ ได้มีการย้ายสถานที่ตั้งเมืองอีกหลายครั้งและได้ยกขึ้นเป็นเมืองชั้นโทใน

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ในช่วงนี้เมืองพัทลุงมีผู้นำที่มีความสำคัญในการสร้างความเจริญและความมั่นคงให้กับบ้านเมืองหลายท่าน อาทิ **พระยาพัทลุง** (ขุนนางเหล็ก) **พระยาวิชิตเสนา** (ทองขาว) **พระยาอภัยบริรักษ์** (จ้อย จันท์โรจน์วงศ์) ส่วนประชาชนชาวเมืองพัทลุงก็ได้มีบทบาทในการร่วมมือกับผู้นำ ต่อสู้ป้องกันเอกราชของชาติมาหลายครั้ง เช่น เมื่อสงครามเก้าทัพ (พ.ศ. ๒๓๒๘ - ๒๓๒๙) พม่าจัดกองทัพใหญ่ ๙ ทัพ ๑ ใน ๙ ทัพ มีเกงหวุ่นเมงยีเป็นแม่ทัพ ยกลงมาตีทางใต้ ตีได้เมืองกระบุรี ระนอง ชุมพร ไชยา และ นครศรีธรรมราชตามลำดับ

ขณะที่กำลังจัดไพร่พลอยู่ที่นครศรีธรรมราช เพื่อจะยกมาตีเมืองพัทลุงและสงขลา นั้น พระยาพัทลุงโดยความร่วมมือจาก **พระมหาช่วย** แห่งวัดป่าลิไลยก์ ได้รวบรวมชาวพัทลุงประมาณ ๑,๐๐๐ คน ยกออกไปตั้งขัดตาทัพที่คลองท่าเสม็ด จนกระทั่งทัพของสมเด็จพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท วังหน้าในรัชกาลที่ ๑ ทรงยกกองทัพมาช่วยหัวเมืองปักษ์ใต้ ตีทัพพม่าแตกหนีไป พระมหาช่วยได้รับโปรดเกล้าฯ ให้ลาสิกขาแล้วแต่งตั้งเป็น **พระยาทุกขราษฎร์** ช่วยราชการเมืองพัทลุง นอกจากสงครามกับพม่าแล้วชาวพัทลุงยังมีบทบาทสำคัญในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติในหัวเมืองภาคใต้ เพราะปรากฏอยู่เสมอว่าทางเมืองหลวงได้มีคำสั่งให้เกณฑ์ชาวพัทลุง พร้อมด้วยเสบียงอาหารไปทำสงครามปราบปรามกบฏในหัวเมืองมลายูเช่น กบฏไทรบุรี พ.ศ. ๒๓๗๓ และพ.ศ. ๒๓๘๑ ซึ่งบทบาทดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นความสำคัญของเมืองพัทลุง ทางด้านการเมือง การปกครองในอดีตเป็นอย่างดี

ครั้งรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ปฏิรูปการปกครองเป็นแบบเทศาภิบาลใน พ.ศ. ๒๔๓๗ และได้ประกาศจัดตั้งมณฑลนครศรีธรรมราชขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๙ ประกอบด้วยเมืองต่างๆ คือ นครศรีธรรมราชพัทลุง สงขลา และหัวเมืองทั้ง ๗ ที่เป็นเมืองปัตตานีเดิม สำหรับเมืองพัทลุงแบ่งการปกครองออกเป็น ๓

อนุสาวรีย์พระยาช่วยทุกขราษฎร์ (ช่วย) ตั้งอยู่ที่ถนนราเมศวร์ สามแยกท่ามิหรำ ภายในเขตเทศบาลเมืองพัทลุง เป็นอนุสรณ์สถานแห่งคุณงามความดี ที่พระยาทุกขราษฎร์ วีระชนเมืองพัทลุง ผู้มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว ในการรวบรวมไพร่พล ขณะที่ยังอยู่ในสมณเพศ จำพรรษาอยู่วัดป่าลิไลยก์ โดยท่านได้ใช้ความรู้ทางไสยศาสตร์ ประเภทวิชาคาถาอาคม การปลุกเสกเลขยันต์ ทำเครื่องรางของขลัง สรรค์ขวัญกำลังใจให้ชาวบ้าน ยกทัพออกไปตั้งขัดตาทัพทหารพม่าที่คลองท่าเสม็ด อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช เมื่อครั้งสงครามเก้าทัพ พ.ศ. ๒๓๒๕ ตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ซึ่งในครั้งนั้นพระเจ้ากรุงกษัตริย์พม่ารวบรวมไพร่พลประมาณ ๑๔๔,๐๐๐ คน แบ่งเป็น ๙ ทัพ ทัพหนึ่งยกมาตีราชอาณาจักรไทยทางตอนใต้ โดยมอบหมายให้แดงท่วนเมงยี เป็นแม่ทัพ ที่ได้เมืองกระบุรี ระนอง ชุมพร ไชยา และนครศรีธรรมราช ขณะที่กำลังรวบรวมจัดไพร่พลอยู่ที่เมืองนครศรีธรรมราช เพื่อจะยกพลไปตีเมืองพัทลุง และสงขลาต่อไป จนกระทั่งสมเด็จพระราชวังบวรสุริยสิงหนาท ทรงยกทัพมาช่วยหัวเมืองปักษ์ใต้ ตีกองทัพพม่าแตกหลบหนีไป จึงโปรดเกล้าให้ลาสิกขาบท แล้วให้เป็น พระยาทุกขราษฎร์ ผู้ช่วยราชการเมืองพัทลุง และในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ จังหวัดพัทลุงได้ร่วมกับส่วนราชการ องค์กรต่างๆ พ่อค้า ประชาชนทุกสาขาอาชีพ ร่วมใจกันจัดสร้างอนุสาวรีย์พระยาทุกขราษฎร์ (ช่วย) ประดิษฐานไว้ ณ สามแยก ท่ามิหรำ เขตเทศบาลเมืองพัทลุง โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ เวลา ๑๓.๓๙ น.

อนุสาวรีย์พระยาช่วยทุกขราษฎร์ (ช่วย)

ข้อมูลจาก <http://radiothailand.prd.go.th/phatthalung/tourist.phrayatook.html>

อำเภอ คืออำเภอกลางเมือง อำเภออุดร อำเภอทักษิณ ขณะนั้นตัวเมืองตั้งอยู่ที่ตำบลลำปำ จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๔๖๗ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ย้ายเมืองพัทลุงมาอยู่ที่ตำบลคูหาสวรรค์ในปัจจุบัน เพื่อจะได้อยู่ใกล้เส้นทางรถไฟ และสะดวกในด้านติดต่อกับเมืองต่างๆ จากอดีตถึงปัจจุบัน เมืองพัทลุงได้มีการย้ายเมืองหลายครั้ง

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ ได้มีการจัดระเบียบบริหารส่วนภูมิภาคเป็นจังหวัดและอำเภอ ได้ยกเลิกการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล ทำให้

เมืองพัทลุงมีฐานะเป็นจังหวัดหนึ่ง ในปัจจุบันจังหวัดพัทลุง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๑ อำเภอ

นอกจากด้านการเมืองการปกครองแล้ว สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรม

เมืองพัทลุงเคยมีชื่อเสียงในการละเล่นพื้นเมือง คือหนังตะลุง มโนราห์ ลิเกป่า ส่วนด้านศาสนา ได้มีการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนามาตั้งแต่อดีต มีการพระราชทานพื้นที่พระกัลปนา **วัดเขียนบางแก้ว วัดสทัง วัดพะโค๊ะ** เพื่อบำรุงรักษาวัดให้เจริญรุ่งเรืองเป็นศูนย์กลางของพระพุทธศาสนา

ชื่อเมืองพัทลุง

ในสมัยก่อนชื่อเมืองพัทลุง ไม่ได้เขียนอย่างที่ปรากฏให้เห็นจากหลักฐานพบว่าบนเหรียญอีแปะพัทลุง พ.ศ. ๒๔๒๖ เขียนว่า **พัททะเลง และพัตลุง** ในเอกสารของไทย ใช้ต่างกันมากมาย ได้แก่ **พัตทะเลง พัดหลง พัทลุง พัดหลง พัดลุง พัทลุง** ในเอกสารเบอร์รี่ของอังกฤษสมัยรัชกาลที่ ๓ เขียนว่า Bondelun และ Merdelong ของนายลามาร์ วิศวกรชาวฝรั่งเศส สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เขียนว่า Bourdelun ความหมายของชื่อเมืองหมายถึงถึงเมืองช้างหรือเมืองเกี้ยวเนื่องด้วยช้าง ซึ่งตรงกับชื่อเท็จจริงหลายประการ คำว่า **“พัต-พัท-พัทธร”** ยังไม่อาจทราบได้ว่าคำเดิมเขียนอย่างไร คำไหน ทราบเพียงว่าใช้เป็นคำขึ้นต้น ส่วนคำพื้นเมืองที่เรียกว่า **“ตะลุง”** แปลว่าเสาสาม

ข้างหรือไม้หลักผูกช้างชื่อบ้านนามเมืองของพัทลุงที่เกี่ยวกับช้างมีมากหรือจะเรียกว่าเป็น **“เมืองช้าง”** ก็ได้โดยเฉพาะทางฝั่งตะวันตกของทะเลสาบสงขลาในแถบชะรัดซึ่งอยู่ติดกับเทือกเขาบรรทัด มีช้างป่าชุกชุม และในตำนานนางเลือดขาวตำนานเมืองพัทลุงกล่าวว่า ตาสามโม ยายเพชรเป็นหมอสถำหมอมะเฒ่านายกองช้าง เลี้ยงช้างส่งเจ้าพระยากรุงทองทุกปี ต่อมาพระกุมารกับนางเลือดขาวก็ได้รับมรดกเป็นนายกองเลี้ยงช้างส่งส่วยซึ่งในปัจจุบันชาวบ้านบางส่วนยังคงนับถือ **“ตาหมอช้าง”**

(อ่านต่อฉบับหน้า)

เจ้าพระคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า กรมการมหาเถรสมาคม เป็นประธานในงานพระราชทานเพลิงศพ พระวิบูลธรรมภรณ์ (เสวี สุบุญโญ) อดีต รองอธิการ วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย มีพระเถรานุเถระและประชาชนเข้าร่วมงานคับคั่ง เมื่อ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๑ ณ วัดสิรินธร จ.นครปฐม

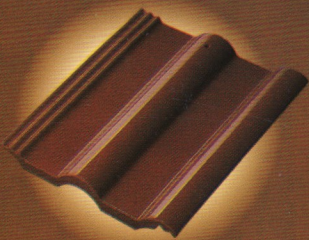

กระเบื้องหลังคาเซรามิกแท้
 ❖ เอ็กซ์เซลล่า ❖

ความงามแท้ของสีหลังคา
 ครอบคลุมค่าเอกลักษณ์ไทย

กระเบื้องหลังคาเซรามิกแท้ เอ็กซ์เซลล่า ความงามที่ไม่มีวันแปรเปลี่ยน
 แข็งแกร่งทุกสภาพอากาศ ด้วยกระบวนการผลิตที่ทันสมัยได้มาตรฐาน
 ผ่านการเคลือบและเผา ที่อุณหภูมิสูงถึง 1100 องศาเซลเซียส
 จึงได้ผิวกระเบื้องที่เนียนเรียบ สีสนัสดีใสสม่ำเสมอทุกแผ่น
 จึงดูสวยเหมือนใหม่...ตลอดกาล

ผลิตภัณฑ์คุณภาพเยี่ยม จากโคราชเมืองไทย

บริษัท กระเบื้องหลังคาเซรามิกไทย จำกัด
 เลขที่ 1 ถนนปุนนชิเมนต์ไทย บางซื่อ กรุงเทพฯ 10800
 โทร. 0-2586-5999, 0-2586-5146-7 โทรสาร: 0-2586-5017

